

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 8 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 12.— Bz.
EKSKLJUCIJSKO AASTOPSTVO in oglašje in krajevne italije in nemškega tisa
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Radni pri poštno delovnem uradu:
Ljubljana št. 10-221

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Vivaci contrattacchi sul fronte tunisino

La pressione nemica contenuta — Dieci velivoli avversari distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 14 aprile il seguente bollettino nr 1054:

La pressione nemica, aumentata nel settore occidentale del fronte tunisino, è stata contenuta dalle nostre truppe in vivaci contrattacchi.

Reparti aerei dell'Asse hanno colpito, nel corso di azioni notturne, obiettivi delle retrovie avversarie e le installazioni portuali di Tripoli.

Località della Liguria, della Sicilia e della Sardegna sono state bombardate dall'aviazione anglo-americana: sono segnalati danni di qualche entità a Trapani.

Durante tali incursioni, a seguito delle quali si deplorano complessivamente 25 morti e 30 feriti tra la popolazione civile, sei velivoli venivano distrutti dalle batterie contraeree, altri quattro dai nostri cacciatori.

Živahni protinapadi na tuniški fronti

Sovražni pritisk vzdržan — Deset nasprotniških letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil danes naslednje 1054. vojno poročilo:

Pojačeni sovražni pritisk na zapadnem odseku tuniške fronte so naše čete vzdržale v živahni protinapadih.

Letalski oddelki Osi so v teku nočnih podjetij zadeli cilje v sovražnem zaledju ter pristaniške naprave v Tripolisu.

Angloameriško letalstvo je bombardiralo kraje v Liguriji, na Siciliji in na Sardiniji. Iz Trapanija javljajo o manjših škodah.

V teku teh poletov, pri katerih je bilo skupno 25 mrtvih in 30 ranjenih med civilnim prebivalstvom, so protiletalske baterije zbile 6 letal, 4 nadaljnja pa so uničili naši lovci.

Najtrši odpor čet Osi

Tunis, 14. aprila. s. O dogodkih zadnjih dni na tuniskem bojišču se zdi lahko povedati, da so se italijansko-nemške sile iz južnega in srednjega Tunisa umaknile v severni Tunis. Ne da bi jih angloameriške armade mogle obkoliti ali jih ovirati pri premikih. Poudariti je, da so naše sile odnesle tudi vse svoje orožje in celo rezerve živeza. Sovražnik in zlasti 8. angleška armada mora zaradi izgub v bitkah z zadnjimi stražami Osi prebrzdati resne težave glede prehrane. Danes, ko so italijansko-nemške sile skrajšale bojišče ter se združile za obrambo na obširnem pasu, so lahko osredotočile vse svoje močne obrambne sile. Sovražnik, ki tudi zbirja svoje orožje, se mora zaletavati v gorovje v pokrajini med Bizerto in Tunisom.

kjer imajo italijansko-nemške čete v pokrogu svoje obrambne črte, na katerih so odločene nuditi najtrši odpor.

Guverner Giunta na obisku v Cattaru

Cattaro, 13. apr. s. V Cattaru je nenapovedan prišel Eksc. Francesco Giunta, guverner Dalmacije. Ob sprejemu prefekta pokrajine in zveznega tajnika se je podal guverner v občno Teodo, Risano in Castelnuovo, kjer je obiskal sedeže fašistov, organizacij stranke, sole in polporne ustanove. Med obiskom je prebivalstvo manifestiralo svojo učenost Duceju. Ko se je vrnil v Cattaro, je prebivalstvo s šolarji, člani GILa in delavci obnovilo tople manifestacije. Nato se je guverner udeležil prireditve krajevnega dramatičnega društva in zborovske centurije zveznega poveljstva GILa. Po obisku sedeža federacije borbenih fašistov v Cattaru ter Dopolavora Oboroženih sil in neke industrije je imel guverner Dalmacije raport v vlađni palači s prefektom, zveznim tajnikom in vsemi pokrajinskimi prvaki. Nato je odstopal in izrazil prefektu svoje zadovoljstvo sprico reda, miru in discipline, ki vlada na vsem ozemlju.

General Avvenente umrl

Turin, 14. aprila. s. V Turinu je umrl rezervni divizijski general Celso Avvenente, rojen leta 1872 v La Spezii. V italijansko-avstrijski vojni je dobil zlato kolajno za zasluęe za sijajno vojskovanje na Carau

ITALIJANSKE ČETE SO V TUNISU NAPISALE NOVE STRANI SLAVE

Službeni pregled o razvoju bojov pri Marethu in o operacijah med Marethom in Akaritom

Rim, 14. aprila s. Uradno poročilo o bitki pri Marethu in o manevru od Maretha do Akarita.

I. Razvoj do Maretha

V noči na 17. marca sta dve tretjini 8. angleške armade pričeli napad na Marethovo črto po topniški pripravi, ki se po silovitosti, trajanju, številu baterij in strelihu lahko primerja samo z bitko pri Alameinu v preteklem oktobru.

Istočasno je na tretjeja sovražnih sil izvedla po maloštevilnih primernih puščavskih cestah nevaren sunek za obkolitev našega desnega krila onstran masiva Matmate. Po 6-dnevni srđiti bitki v obalnem odseku je sovražnik dosegel zmerni uspehe v primeri z uporabljenimi sredstvi in s plačano krvno ceno. Prva armada, ki je doslej reagirala v glavnem samo z neprekinjenimi bliskovitimi protinapadi in z ognjem svojega topništva, se je zdaj prvič borila po načrtu protinapada velike jedinice 15. nemške oklopna divizija, zmanjšana v prejšnjih borbah na drugih tuniskih odsekih na eno tretjino lastnih učinkov, je odrezala v zvezi z ostalimi italijansko-nemškimi silami Marethovo črto dne 22. in 23. marca sovražni vdor, ki se je zaklonil v naše črte. Ta velik protinapad je strelno silovito angleško udejstvovalo na Marethovi črti.

8. armada, ki je brez dvoma podcenjevala sposobnosti naših čet, kar potrjujejo ujetniki, in možnost odpora črte same, ni opustila borbe. Premestila je množico svojih učinkov z omejenimi enotami, ki so že marširale proti našemu južno-zapadnemu odseku, in pretvorila v glavno oklopno bojevanje, ki naj bi bilo po prvotnih načrtih samo pomožnega značaja. Napad se je sprožil v noči na 22. marec z oklopnimi prednimi stražami prvega angleškega odreda. Tudi tu je bila borba izredno huda, toda naše mere so se v popolnem skladu z angleškim manevrom že izvajale. Ze je prišel na kraj večji del 21. oklopne divizije, katerega je dalo na razpolago poveljništvo, v pokrogu pa je bila že tudi 164. pehotna divizija, ki se je umaknila iz črte.

S temi in drugimi silami, ki so se odtegovale Marethovi črti, se je obvladoval položaj v južnem odseku. Ko je prva armada dobila ukaz naj se umakne, je poveljnik predvsem predlagal, naj se predvsem konča bitka, ki je v teku. Ko je bilo potrjeno naj se brez nadaljnje prične umakniti, je armada srečno zvedla težki manever s čudovito točnostjo po v naprej določenem načrtu. Treba je bilo zavrniti nevarnost, ki je grozila s sovražnim napadom proti El Hammu. Ta nevarnost je bila res zavrnjena in sovražnik je postal nesiguren in zmeden. Njegove čete so bile že zdelane in niso imele več dovolj sredstev na razpolago. 21. marca se je manever po prhodu zaščitnic za črto Alcarita in po kratkem odmoru na črti Hamma-Gabes, zaključil. Sovražnik je zabeležil v svoje dobro skromno ozemelsko pridobitev in zajetje nekaj tisoč ujetnikov, ki so bili ujeti z orožjem v rokah, potem ko so izstrelili zadnje naboje. Število teh ujetnikov bi bilo brez dvoma še manjše, če bi bile razmere za prevajanje boljše. 8. armada, katero Anglija že 34 mesecev očajuje z vojniki, topovi in tanki in drugimi vsakovrstnimi sredstvi, je doživela na Marethovi črti in v naslednjem manevru velik poraz, katerega ni priklril angleški ministrski predsednik in katerega je bolj jasno izrazil neki dopisnik »Timesa« z besedami: »Rommel ne bo odrezan, ker je večina njegovih čet prekoračila ožino Gabesa. Treba je bilo opustiti upanje po zajetju večjega dela sovražnih sil. Vse, kar je bilo mogoče storiti, je bilo očiščevanje utrjenih nevarnih postojank. Ta položaj je nastal zaradi porazov 8. armade v protinapadu, ki ga je sprožil Rommel pretekli teden. Vse to nas je zelo razočaralo, toda tudi možnosti ameriških čet, ki bi morale izvesti glavni napad proti sovražnemu boku niso bile boljše od naših.«

To je bilanca operacije, ki je v slavo in čast našim četam in poveljništvom prve armade, v nadaljnjem pa je treba prikazati glavne činitelje, ki so povzročili, razvijali in zaključili ta nesporni uspeh našega orožja.

II. Prerajena armada

Okrog 15. februarja se je s povratkom naših zadnjih zaščitnic za Marethovo črto angleško zasledovanje, ki se je pričelo pri Alameinu 4. novembra in se nadaljevalo v dolžini nad 2.500 km, zaključilo. Naše čete so se povsod zoperstavile sovražniku in so napisale stran zgodovine, ki bo ostala nepozabna. Iluzorno bi bilo prikrivati, da ta ogromni napor, ki je trajal mesece, ni globoko vplival razen na gnotne, tudi na moralne činitelje našega vojnega potenciala. Poveljništvo prve armade je imelo o tem jasen občutek. Pričela se je z največjo energijo faza vnetega gnotnega in moralnega obnavljanega dela.

V tem pregledu ni na mestu podrobno proučevanje ukrepov, ki so bili naglo izvedeni v svrhu kar največjega ojačanja naših sil. Zadošča omeniti, da se je do skrajnosti poskuševala izmenjava elementov, ki so prebili 36 mesecev v koloniji in so predstavljali zaradi preostalih nevarnosti in pomanjkljivosti bolj element slabosti kakor sile. Spopadli so se z vojniki in sredstvi številni oddelki, drugi so bili razpuščeni ali obnovljeni. Izmenjena so bila

poveljništva, tudi višja, ki so se sicer odlično izkazala v preteklosti, toda niso bila več v fizičnem in duševnem razpoloženju, da bi bila kos novim preizkušnjam, ki so se približevale še trše od prejšnjih. Z vsemi sredstvi, tudi gnotno, so se zblžala poveljništva s četami. Skušal se je v mejah skromnih dovoljenih sredstev zboljšati gnotni položaj vojakov. Energijno je bila preurejena intendantska služba. Poveljništva velikih edinic so zopet pridobila popolno taktično, organsko in oskrbovalno funkcijo.

Vojniki in poveljništva so opazili, da se po slavnih, toda bolečih dogodkih pričelja nova faza, v katero se lahko gleda, če ne s prepričanjem v gotovo zmago, pa vsaj z mirnim zaupanjem. Položaji, ki so bili dodeljeni prvi armadi, so znani po nezaljubljenem slovesu puščavske »Magnetove linije«. Ta Magnetova črta je obstajala v bistvu iz kakih 30 bunkerjev v obalnem področju, iz zapor na glavnih prometnih zvezah iz naravno dobrih postojank v gorskem področju, popolnoma odprti pa je bil teren proti zapadu, kjer ni bilo v dolžini 13 km popolnoma nobene ovire proti manevru oklopnih sil. Po francoski zamisli naj bi ta Magnetova črta v puščavi tvorila prvo oviro za italijanske sile v Libiji, ki, kakor je znano, niso imele na razpolago oklopnih sredstev, in to v ta namen, da bi se pridobil čas za vrsto protinapadov. Za razvoj teh je bila zgrajena za postojankami gosta cestna mreža. Ta je nudila brez dvoma možnosti za protiofenzivo, bila pa je v obrambne svrhe v temelju zgrešena. Vse to cestno omrežje vodi v področje Gabesa in iz Gabesa Marethovo črto lahko povzroči krizo obrambe obalne področja in vsega gorskega področja v južno-zapadnem odseku. Vsi ti činitelji, precejšni v celoti, skupno z značajem črte, ki ni ustrezal skromnim učinkom prve armade, kažejo na to, da bi bilo bolje izbrati postojanke v ozadiju pri Akaritu, na katerih bi bil odpor s pomočjo obrambnih poljskih naprav brez dvoma uspešnejši.

Poveljništvo armade je našlo tak položaj in ga je sprejelo, ker ni bilo več časa in sredstev za obnovo pomožnih obrambnih postojank na drugem mestu, katere so bile že predvidene. Poveljništvo je računalo s prednostmi in pomanjkljivostjo črte in je skušalo zaščititi globino in jo odtegniti sovražnemu obvladovanju. Zbralo je sile v raznih odsekih in to v razmerju z odprto sposobnostjo in domnevnim razvojem sovražnega manevra, o katerem so bili na razpolago že od polovice februarja stvarni podatki. V skladu s temi kriteriji so bile zasedene prednje postojanke, ki naj bi zadržale zalet prvega napada. Ojačil se je ves obalni odsek s poljskimi utrdbami, z žičnimi ovirami in minkinimi polji. Večji oddelki so bili dodeljeni velikim enotam v gorskem področju. Za obrambo južno-zapadnega odseka Tebaga-Melab, so bile ojačane saharske skupine. Posebno skrbno je bila izvedena postrojitev topništva, ki naj bi tvorilo na dobrih postojankah z odličnimi opazovalnicami glavni činitelj našega odpora.

III. Priprave sovražnika

Sredi februarja so se angleške zaščitnice, katere so brezuspešno zasledovale naše čete od Tripolisa do Maretha, ustavile pred našimi postojankami in pričele manjše podrobne akcije v svrhu sondiranja naših črt. Od tega trenutka se je pričel z obnovitvijo oskrbovalnega činitelja normalni dotok sovražnih sil preko libijske meje. Te sile so se postrojile severno od Medenine-Mareth in se zaščitile med cesto in gorovjem z poljskimi obrambami in z edinicami oklopnih avtomobilov. Manjše pehotne edince so sondirale našo prednjo črto.

Ob koncu prvih 10 dni marca je 30. armadni zbor skoraj zaključil postrojitev čet Crnih grani. Izvedena pa še ni bila oskrbovalna sila te velike jedinice. Med tem so prišle do Ksara, Rihlane in Fuma degolistične brigade »Leonore« in »Könige« z grškimi četami. Znano je, da je angleška 8. armada najmodernejša elinica. Anglija dovažna srednji vzhod kakovostno pehoto glede na telesno izvežbanost in borbenega duha ter oborožitev in opremo. Ta pehota se lahko kosa s katerokoli pehoto na svetu. Nič ne razpolaga s tolikim orožjem proti velikim tankom kakor angleška pehota. Angleško topništvo obilno razpolaga z odličnimi topovi vseh kalibrov ter ima na razpolago raznovrstna oklopna opazovalna sredstva ter sredstva za nagle radijske in telefonske zveze. Angleške oklopne edince so po kakovosti materiala, izvežbanosti in obilici sredstev v vrsti najboljših oklopnih sil vseh modernih armal. Glede zvez in povezanosti, ki so za moderno armado prav tako važna kakor orožje, je 8. armada na prvem mestu. Vsi specialni inženjerski odredi so skrbno izvežbani in tehnično pripravljeni rešiti kakršnokoli tehnično in taktično nalogo.

S svojim manevrom je sovražnik nameraval ponoviti operacije, ki so se izkazale pri Alameinu. Tudi zdaj naj bi 8. armada izvedla dva napada: glavni napad v obalnem področju ter postranski napad v južnem puščavskem področju. Angležem je bilo znano, po natančnih dokumentih, ki so jih dali degolistični oficirji iz Tunisa, ki so prešli v njih vrste, da Marethova črta ne predstavlja ogromne ovire za sredstva angleške armade. Prodor Marethove črte

bi spravil naše čete, postrojene v vsej črti do puščavskega praga, v zelo razen položaj. Izguba Gabesove ožine bi odprla pot angleškim oklopnim divizijam in omogočila manevre v globino. S takim manevrom je nastal poraz pri Alameinu (izguba oskrbovalnih obalnih središč, obkolitev edinic itd.). Postranski napad na naš južni odsek bi bil resna nevarnost za čete v črti. Z njimi bi bile ogrožene tudi naše slabotnejše pokretne rezerve.

IV. Angleški poraz na južnem ouseku

Sovražnik je mislil, da se naše čete po umiku v dolžini 2.500 km na Marethovi črti ne bodo mogle resno upirati. Toda prav v tem je bil sovražnik zelo trpko razočaran. Montgomeryjeve sile so morale po 6 dnevnih strašnih bitkah, med katero so se angleška trupla kopičila pred našimi utrjenimi postojankami in so bile najboljše sovražnikove edince razbite in porazene, opustiti borbo na tej »pekleniški« Marethovi črti in se umakniti. Skušale so iskati, boljše rešitve na zapadnem krilu naše postrojive. Do večera 20. marca je bilo sovražno poveljništvo prepričano, da Marethove črte ni mogoče razbiti in je zaradi tega sprejelo misel poveljnika novozelandske 2. divizije Fryberga, naj se premestijo glavne sile v južno-zapadni odsek in naj se pretvori postranski napad v glavni napad.

Tako se je tudi zgodilo. Premikanje teh ogromnih sil ni moglo ostati neopaženo. Sovražni kove množice so se morale umakniti nazaj za 100 m do Bir Amira in nato zopet marširati naprej 150 km premagujoč raznovrstni teren. Naše poveljništvo je sprejelo borbo in videlo možnost zadati Montgomeryjevim silam hud udarec. Za preprečenje velikih strateških načrtov generala Alexandra je zelo prispevala hramba italijanska divizija Centrauro, ki je pod poveljništvom čudovitega vojaka, generala Calvija grafa Bergola z omejenimi sredstvi sprejela na utrjenih postojankah El Guettara nenaklo borbo in se borila 12 dni.

Ofenziva sovražnika se to pot ni pričela kakor v prejšnjih primerih z uporabo močnih letalskih sil. Toda napad je bil prav tako pričakovan kakor napad na Marethovo črto. Naše čete in naše topništvo so bliskovito reagirale. Gardna brigada sovražnika je bila prežgana in samo severno je 51. angleška divizija zaradi boljših okoliščin terena in slabotnejše zasedbe naših postojank napredovala za ceno krvavih žrtev. V noči na 18. marca je sovražnik osredotočil nove napade v odseku naše divizije »Mladi fašisti«, sestoeče iz bersaljerov in Crnih straž.

Divizija se je borila z neustrašeno vneto. Sovražnik je počasi prodiral. Izube so bile krvave na obeh straneh. Ujetniki so priznali, da jih je angleška propaganda preslepila, ko jim je dopovedovala, da rešitev italijanskih čet ne bo huda. V resnici so se italijanske čete divje borile in zmrevale angleške edince. Londonski radio je v svojem komentarju priznal, da je Rommel sprejel bitko kakor nihče ni pričakoval.

Sovražnik je poslal v to bitko novo divizijo in sicer 50. divizijo, katero je podpirala 23. oklopna brigada. V noči na 20. marca je bil izveden nov močan napad na odseku divizije »Mladi fašisti«. Ostale sovražne sile so pritiskale skoraj povsod v odseku 20. armadnega zbora. V akciji so bila tudi vsa sovražna letala. Vsakemu sovražnemu napadu je sledil naš protinapad. Izgube so bile hude na obeh straneh. Napad se je nadaljeval v noči na 21. marec. Sovražniku je uspelo po šestih dnevih borbe v tem odseku načeti naše odporne postojanke na 2 km dolgi fronti in v globino podrukega kilometra.

Dne 21. marca je bila dodeljena našemu 20. armadnemu zboru 15. nemška oklopna divizija. Izveden je bil protinapad. Zvečer 22. je bil sovražnik poražen. Na naših postojankah je ostalo samo nekaj razpršenih angleških skupin, ki so se borile živahno. Naši vojniki so zopet zasedli črto odpora. Churchill je pozneje v spodnji zbornici povelja angleški narod, naj opusti optimizem, kajti mostiče, ki ga je postavila za ceno krvi 8. armada, je bilo odstranjeno z nemškimi protinapadi.

Močni oklopni oddelki so dosegli nekaj uspehov v noči na 27. marec v odseku 164. divizije Liebensteneve skupine, toda sovražnik je bil pri El Hammu zavstavljen. Med tem se je vsa prva armada jutraj 28. marca umaknila na črto Akarita in deloma na črto Gebel-El Hamma. Zvečer 28. marca so velike množice oklopnih sil silovito napadle našo postrojitev na tej črti. Poveljništvo armade je odredilo tem silam, naj se počasi umaknejo. Tudi ta faza težkega manevra je bila srečno izvedena. Sovražnik je po radijskem poročilu, ki je bilo preštevano, priznal, da je tudi to pot izgubil odlično priliko. Tudi sovražni tisk in radio sta zatrdila, da bitka pri Marethu ne bo morda zadnji poraz zaveznikov in da je Rommel odličen borilec in mojster v izvajanju manevrov. Se pregledaj je, da bi delali zaključke po dogodkih, ki si vrto-glavo slede. Gotovo pa je, da je prva armada, ki je bila obnovljena in prerajena k novemu življenju, v tej bitki storila vse, kar je mogla in to najboljše v skladu s svojimi telesnimi, moralnimi in duševnimi energijami. Prva armada je pred novimi dogodki Prva armada gre tudi tem novim dogodkom nasproti z neomajno vero in s sklepom žrtvovati se vsa do skrajnosti.

Na vzhodu samo krajevno bojno delovanje

Uspešna aktivnost nemškega letalstva

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. aprila. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti je prišlo samo na nekaterih odsekih do bojnega delovanja krajevnega pomena.

Letalstvo je nadaljevalo svoje napade proti postojankam in dovornim zvezam sovražnika ter potopilo v vodah Ribiskega polotoka 2000 tonsko ladjo. Pri dveh lastnih izgubah je bilo uničenih 48 sovjetskih letal.

V Tunis je bilo zavrnjenih deloma v protinapadih več napadov proti zapadnemu odseku fronte. V južnem odseku se je sovražnik z močnimi silami prerinil do nemško-italijanskih postojank in izvedel poizvedovalne sunke, ki pa so se izjalovili.

Pri brezuspešnih napadih na nemški konvoj pred norveško zapadno obalo je bilo sestreljenih pet angleških torpednih letal in bombnikov. Ob obali zasedenega zapadnega ozemlja so lovci in protiletalsko topništvo z morja sestrelili še nadaljnja 4 letala.

V zgodnjih jutranjih urah današnjega dneva so odvrkla sovražna letala nekaj bomb na kraje ob Nemškem zalivu.

Berlin, 14. apr. s. Na severnem odseku kubanskega mostišča boljševiki po zadnjih hudih izgubah niso več nadaljevali svojih ofenzivnih akcij. Na odseku pri reki Mius, na srednjem Doncu in na področju pri Bjelgorodu so nemške napadalne skupine z uspehom izvršile več ofenzivnih akcij proti sovjetskimi bojnimi črtam. Na odseku zapadno od Kursa so boljševiki v noči 13. aprila izvršili krajevni napad, vendar so bili odbiti s hudimi izgubami. Tudi jugo-vzhodno od Leningrada so nemške čete odhodno napad dveh sovjetskih polkov. Težko topništvu nemške vojske je osredotočilo

svoj ogenj na važne vojne cilje v mestu Leningradu.

Buenos Aires, 14. apr. s. Ravnatelj kemijskega oddelka organizacije ESSO je izjavil, da ima Nemčija zadostne zaloge petroleja ter da pomanjkanje pogonskega goriva v prihodnjih mesecih ne bo zavrla nemških vojaških operacij.

Maršal Antonescu pri Hitlerju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. aprila s. Hitler je dne 12. aprila t. l. sprejel šefa rumunske države maršala Antonescu o priliki obiska, ki je trajal nekaj dni. Razgovori o splošnem političnem položaju in o raznih vprašanih, ki se nanašajo na skupno borbo proti bolševizmu in angloameriškim plutokracijam, ki so z njim povezane, so se vršili v duhu nemško-rumunskega prijateljstva in nespremenljivega bratstva v orožju, ki veže narode, ki so pristopili k trojnemu paktu. Razgovorov sta se udeležila tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop in šef vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil Keitel.

Hitler in šef rumunske države sta potrdila svoj nespremenljivi sklep, da odločno nadaljujeta borbo proti sovražnikom Evrope brez kompromisov in z uporabo vseh razpoložljivih sil. Rumunski narod bo rano ob rami z narodi vseh sil nadaljeval borbo do končne zmage, da s tem zvoznimskimi doprinosom k neodvisnosti Evrope zavrpolji bodočnost rumunskega naroda.

Maršala Antonescu so spremljali šef vnaškega kabineta maršal Davidescu in oficirji rumunskega glavnega stana. Razen tega sta se sestanka udeležila tudi nemški opolnomočeni minister v Bukarešti in nemški general Hansen.

Trpljenia antiskega nrebiavetva

Ankara, 14. apr. s. Gospodarski položaj v Egiptu je zaradi tam nastanjenih volaških množic postal vznemirljiv. Vojaške čete iztrpavajo večidel egiptskih zaloz, tako da je civilno prebivalstvo obsojeno na natušile omejitve. Socialistični minister egiptске vlade Abdul Hamid Abdulah je predložil naravnost strašno poročilo o tem neugodnem položaju. Izjavil je, da je v Kairu okoli 8072 zapuščeni otrok, število beračev pa do 10.000.

Zvezni tajnik v Kočevju

Ustanovitev prvega ženskega fašija v pokrajini — Obiskal je tudi ranjene borece in se poklonil slavnemu padlim

Ljubljana, 15. aprila. Tiskovni urad Zveze fašistov poroča: V torek jutraj 13. t. m. je Zvezni tajnik obiskal Kočevje. Hotel se je od blizu prepričati o delu fašija in okrožnega nadzorstva. Spremljali so ga Zvezni podtajnik, Podpoveljnik GILL-a, zaupnica ženskih fašistov in zaupnica odseka kmečkih gospodinj.

Inspeksijska potovanja Zveznega tajnika po Pokrajini si bodo sledila drugo drugemu. Tako bo prebivalstvo čutilo delovanje in zanimanje Stranke na vseh odsekih svojega življenja v tej pokrajini, ki je pred dvema letoma poznala fašizem tako, kakor mu ga je s slabim namenom slikala v temnih barvah protifašistična propaganda beograjske vlade. Neposredni stik najvišjega pokrajinskega Strankinega Hierarha s prebivalstvom bo dal nedvomno le dobre rezultate. Toliko bolj, če pomislimo na resnično misijonarsko delo, ki ga opravljajo fašisti tudi v najbolj oddaljenih krajih, med katerimi so nekateri čutili komunistična barbarstva in so znali napraviti iz partizanskega banditstva nujne zaključke tudi glede na nekatero utopično zamisli, s katerimi skušajo moskovski sateliti zakrkniti svoje sramotno delovanje.

Na postoji v Kočevju so Zveznega tajnika in druge Hierarhe sprejeli General poveljnik hrabre divizije, okrožni nadzornik in Tajnik fašija. V spremstvu zastopnikov krajevnih oblasti so se gostje podali na vojno pokopališče, da bi počastili spomin tistih, ki so slavno padli v protikomunističnih gverilskih bojih.

Majhen kos obzidanega prostora izven mesta sprejema zadnje ostanke hrabrih tovarišev, ki so padli v izpolnjevanju svojih vojaških dolžnosti. Majhni grobovi se vrstijo drug poleg drugega. Označuje jih samo grobo izdelan majhen križ in lesena ploščica, ki nosi ime padlega. Vsako ime vzbuja v tovariših določeno spomin in gotovo bodo šli od časa do časa počastiti hrabro dejanje, zavedno žrtve za ljubljeno domovino, enega padlega več za veličino Italije. Sredi majhnega pokopališča stoji visok lesen križ s svojim svetlim simbolom nad nemirnim spominom tistega, ki zna umreti za domovino.

Predstavnik oblasti je sprejel General poveljnik pehotne divizije, v notranjosti pokopališča pa je opravljala službo častna četa in oddelek fašistov s praporom Borbenega fašija. Zvezni tajnik in predstavniki civilnih ter vojaških oblasti so počastili junaško padle in Hierarh je v znaku tesne duhovne skupnosti Stranke z Vojsko položil venec.

S pokopališča so gostje odšli v vojaško bolnišnico, kjer jih je pričakoval upravljajoči častnik. Med obiskom v bolnišnici sta se Zvezni tajnik in General Giardina ustavila pri vsaki postelji, na kateri je ležal hraber ranjeni ali bolni borec. Obisk Hierarha in strankina darila, ki jih je prinesel seboj, so še enkrat pokazali hrabrim bolnikom bratovsko ljubezen. Ki vladat danes bolj kot kdaj v duši vsakega Italijana do svojih borec.

Ne vsakega bolnika je bilo naslovljeno vprašanje in vsak je povedal vedno nekaj novega. Nekateri so se spominjali dogodkov, v katerih so bili ranjeni, nekateri so povedali, da so rojeni na oddaljeni Siciliji ali pa v Abruciu, drugi pa so končno odgovorili, da predstavljajo fotografija, postavljena zraven njihove postelje, sliko žene in otroka, ki sta tedaj nedvomno drhte pričakovala obvestil o njegovem zdravlju. Pred odhodom iz bolnišnice je Zvezni tajnik razdelil med junaške ranjence vsoto denarja za najnujnejšo izpodbudo.

Nato so gostje in zastopniki krajevnih oblasti obiskali Dopolavoro Oboroženih Sil. Obiskovalci so se ustavili v dvoranih. Zvezni tajnik pa se je zanimal za delovanje in je dal smernice za obsežnejše delo na nekaterih področjih.

GILL je pričakoval Zveznega tajnika s svojimi člani na majhnem trgu izven mesta. Navzočih je bilo okoli 350 organizirancev, velika večina v uniformah. Ob prihodu obiskovalcev so pokazali svojo vojaško pripravljenost tako, da so takoj izpolnili vsa povelja svojih učiteljev. Poleg otrok so stali tudi družine nekaterih in s svojo navzočnostjo dokazovale svojo hvalačnost režimu, ki vzgaja mladino po načelih higijene in zahtevah rasnega zdravja. Zvezni tajnik je pregledal oddelke in z očitnim zadovoljstvom poslušal petje GILL-ove himne.

Ustanovitev ženskega fašija

Oi tam so odšli gostje in zastopniki krajevnih oblasti v prostore fašija, kjer so jih pričakovali kočevski fašisti. Po hitrem pregledu prostorov, ki so poleg urada, je Zvezni tajnik otvoril v nezgodnosti fašistov, stranih v največji dvorani, kočevski ženski fašij, prvo skupino fašist, ki se je snovala v Pokrajini.

Zvezni tajnik je izvršil ustanovitev izgovarjajoč besede vere. Ustanovitev tega ženskega fašija, prvega, ki se je oblikoval v Pokrajini in kateremu bodo sledili drugi, je rekli, pomeni priznanje misijonarske vere fašistov v prvi črti, ki tudi tukaj v Kočevju doprinese polno mero tistega, kar lahko vera doprinese za dejanja. Slediti prebivalstvu v njegovih potrebah, biti borem blizu z udarnim in bratsko naklonjenim srcem, lajšati bolečine biti vzor je naloga fašistov v prvi črti in med njimi italijanskih žen, ki so »čudovite po svoji disciplini in državljanskih krepostih«.

Za Zveznim tajnikom je spregovorila pokrajinska zaupnica ženskih fašistov, ki je v svojem govoru dala tovarišču Timpano, zaupnici ženskega fašija v Kočevju, smernice za delo, ki ga je treba opraviti. To delo je namenjeno v največji meri borem in njihovim družinam. Besede tovarišice De Vecchi, posebno tiste, ki so se nanašale na delo, ki ga je treba opraviti za družine borec, so globoko ganile vse navzoče. Tista, ki jih je govorila, je mati, ki jo je prizadela silna bolečina izgube sina v Afriki, kjer je izpolnjeval vojaške dolžnosti. Bile so to rimske besede in vredne časa in Mussolinijevega juna.

Pokrajinska zaupnica ženskih fašistov je ostala v prostorih in sprejemala nekatere kmečke gospodinjice ter poslušala njihove želje. Zvezni tajnik in zastopniki oblasti pa so odšli na divizijsko poveljstvo, kjer je v uradu Generala poveljnika Zvezni tajnik izrekel prisrčne in bratske pozdrave fašistov Zveze v prvi črti hrabrim borem slavne divizije. Odgovoril mu je General Giardini ter mu vrnil pozdrav, zagotavljal ga, da so fašisti kočevskega okrožja popolnoma verni njim zaupni nalogi in da njihovo tovarštvo do vojakov njegove divizije krepi vedno bolj vezi, ki družijo Stranko z Vojsko.

Poleg divizijskega poveljstva stoji poslopje, v katerem se hranijo šolarji. Tja so takoj nato odšli. Zvezni tajnik in drugi zastopniki oblasti. Po pregledu prostorov se je Zvezni tajnik dolgo mudil med otroci in jim razdelil darila. V obeh otrok manj premožnih iz Kočevja, ki uživajo ugodnost prehrane po volji Duceja, ki je moglo čitati hvalačnost in zahvalo za vse, kar se napravi za nje. Tudi molitev opravljena predno so se vsedli k mizi, je dobila v tem prostoru moč več omen otrok so se zahvaljevali Bogu za dobroto, ki se jim bide dane po Duceju in Stranki.

Z obiskom na okrajnem glavarstvu, kjer je okrožni nadzornik in civilni komisar za Kočevje spremljal Zveznega tajnika pri uradnih in ga počul o njihovem delu, se je zaključil delovni dan Hierarha.

Ducejeve nagrade za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil Smoleji Ani v Prisavli vasi 8. občini št. Vid pri Stični ob priliki rojstva dvojčic nagrado v znesku 600 lir.

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Kvačič Josipu in Matildi, Rožič vrh št. 14, občina Črnomelj, ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Sestanek univerzitetne podpornice organizacije

Poi predsedstvom rektorja univerze in v nazvečnosti zaupnika univerzitetne organizacije v Ljubljani se je sestal direktorij krajevnih univerzitetne podpornice organizacije. Vzel je za zadovoljstvo na znanje uredbo številka 33. V sokega komisarija z dne 26. marca o preureditvi akademskih domov, po kateri Civilni akademski dom, Dom visokosolski in Jegličev akademski dom preidejo pod neposredno vodstvo direktorja podpornice organizacije. Rešil je nekatera vprašanja brezplačne zdravstvene pomoči akademikov in razpravljal o nekaterih prošnjah za podporo, ki so jih vložili akademiki. Najzanimivejšim in najpotrebnejšim je odobrili podporne prispevke.

Velikodušen dar za podporno akcijo

V želji, da podpre obsežno podporno delavnost Pokrajinskega podpornega združenja pri Visokem komisariu v glavnem mestu in v Pokrajini, je juvelirski tvrdka Josip Eberle v Ljubljani poslala Eksc. Visokemu komisariju znesek 2000 lir z namenom, da se uporabi pri podporni akciji.

Prijava terjatev pri Poštni hranilnici

Z ozirom na svoječasni poziv lastnikom čekovnih računov, ki je bil objavljen v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino št. 14 z dne 17. februarja 1943 da prijavi svoje terjatve, objavlja sevestor Poštne hranilnice v Ljubljani, da morajo te terjatve pisemno prijaviti vsi lastniki kakšnega čekovnega računa pri bivši Poštni hranilnici v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ali pri kateri drugi bivši podružnici, če imajo svoj dom ali sedež v Ljubljanski pokrajini ali v ostali kraljevini Italiji. Obveznost prijave se nanaša samo na imovino, ki je nastala na čekovnih računih pred 15. aprilom 1941. Pojava se mora poslati čimprej Poštni hranilnici v Ljubljani po obliki, v kateri biva lastniki čekovnih računov v (ali imajo sedež). Občina mora na sami pravi potrditi navedbo predlagateljevega čimila (sedeža). Rok za prijavo se podaljšuje za en mesec in zapade nepreklono 17. maja 1943.

Najvišje cene presnega mleka za prehrano

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3 kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svoji naredbi z dne 9. maja 1941-XIX št. 17 in z dne 30. oktobra 1942-XXI št. 197 in smatrajo za potrebno, da se določijo nove najvišje cene presnega mleka za prehrano, odreja:

1. pri proizvajalcu liter 2 liri;
2. v Ljubljani, franko mlekarne, vstevši vse javne davčnine:
 - a) pri veleprodajalcu liter . . . 238 L.
 - b) pri prodajalcu na drobno liter 250 L.
3. pri proizvajalcu do 200 l. in z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215 z zaporom do dveh mesecev in v denarju do 5000 lir.
4. Ta naredba, ki razveljavlja vse druge nize nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 10. aprila 1943-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Zaplemba imovine štirih uprtnikov

Zaplenjena so vsa premožna in nepremožna imovina brez izjeme, lastna in upornikov Gruma Jožefa, pok. Antona in pok. Šušteršič Marije, roj. 23. marca 1921. v Dol Brezovici št. 4, trgovca Petrica Antona, živ. Franca in Marije Korš, roj. 5. oktobra 1918 v Kamniku pri Preserju št. 5, kmetovalca Redelja Josipa, pok. Josipa in pok. Marije Piskar, roj. 11. avgusta 1906 v Preserju št. 8, bivajočega tamkaj in pogodbenega zdravnik dr. Jenka Andreja, pok. Franceta in pok. Hafner Marije, roj. dne 13. novembra 1894 v Ljubli pri Škofiji Loka in bivajočega v Dev. Mariji v Polju-Vevče št. 108. Imovina se zaplenja v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v ljubljanski oblasti.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po čl. 8. z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premožnih, po katerem koli naslovu in dolžniki omenjenih upornikov naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v ljubljanski oblasti.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po čl. 8. z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premožnih, po katerem koli naslovu in dolžniki omenjenih upornikov naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v ljubljanski oblasti.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po čl. 8. z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premožnih, po katerem koli naslovu in dolžniki omenjenih upornikov naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v ljubljanski oblasti.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po čl. 8. z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premožnih, po katerem koli naslovu in dolžniki omenjenih upornikov naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v ljubljanski oblasti.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po čl. 8. z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premožnih, po katerem koli naslovu in dolžniki omenjenih upornikov naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v ljubljanski oblasti.

obležala z zlomljeno levico. Precejen kos jekla je padel na levo nogo 48letnemu delavcu Arturju Fabbriju ter mu jo zlomil. Maria Miani iz Monfalcone se je popeljala z vreljo hudo. Ima občutne opekline po obrazu in obeh rokah. Ponesrečenci se zdravijo v gorizijski bolnišnici Brigata Pavia.

Sportni pregled

Določila za klube, ki se udeležijo lahkoatletskega moškega prvenstva

Klubi, ki se udeležijo prvenstva morajo poskrbeti, da bo njihov zastopnik na prostoru tekmovalca eno uro pred pričetkom tekmovalca. Klubi, ki tega ne bi storili, bodo morali plačati vrhovnemu sodniku pred pričetkom tekmovalca globo 100 lir. Morebitne spremembe v sestavi moštva nasproti spiskom atletov, ki so jih klubi po določilih pravilnika poslali prirediteljem, morajo biti javljene vrhovnemu sodniku na igrišču vsaj eno uro pred pričetkom tekmovalca. Isto velja za spiske morebitno odsotnih tekmovalcev.

Minimalni rezultati (v zvezi s pravilnikom) so: 100 m: 124 — 200 m: 252 — 400 m: 578 — 800 m: 209 — 1500 m: 444 — 5000 m: 1830 — 1100 m: z zaprekami: 192 — štafeta 4x100: 49 — štafeta 4x400: 400 — 400 m: z zaprekami: 67 — skok v daljino: 540 m — skok v višino: 350 m — skok s palico: 260 m — troskok: 11 m — disk: 26 m — krogla: 9 m — kopje: 34 m — kladivo: 20 m

Splošna tehnična določila. Teki: Udeleženci v predtekmovalnih določih vrhovni sodnik najkasneje eno uro pred pričetkom vsakega posameznega tekmovalca ki velja kot prvenstvo. Zrebanje štartne proge in vrstnega reda na štartu se izvrši na tekmovalnem prostoru. Meti in skoki: Vrtni red pri skokih in metih določih vrhovni sodnik z žrebom najkasneje eno uro pred pričetkom tekmovalca. Sestava vsakega predteka in vrstni red pri skokih in metih bodo objavljeni tekmovalcu pri štartu.

Določila o poteku tekmovalca. Teki z zaprekami: Tekmuje se s predpisanimi olimpijskimi zaprekami. Pri tekmovalnih, kjer ni mogoče dobiti predpisanih zaprek, je izjemoma dovoljeno uporabiti drugačne zapreke. V primeru, da se uporabljajo drugačne zapreke, se morajo pri takem tekmovalju upoštevati stara pravila, ki določajo, da lahko vsak tekmovalec podere največ dve zapreki, da se mu šteje tek za plasna. Skok v daljino, troskok in meti: Tekmovalcem so dovoljeni po trije izločilni skoki ali meti, šest najboljših tekmovalcev pride v končno tekmovalce.

Skok v višino: Začetna višina je določena na 145. višina prečke se zvišuje v naslednjem redu: 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 188, 191, 193, 195, od te višine se dviga prečka dalje po cm. Skok s palico: Začetna višina je določena na 240. višina prečke se zvišuje v naslednjem redu: 250, 260, 270, 280, 290, 3, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 395, 4, 405, od te višine pa se dviga prečka dalje po 5 cm.

Prijateljska nogometna tekma Mars-Korolan bo v nedeljo na igrišču Marsa za Korolano tovarno. Prireditelji vabijo prijatelje domačega nogometa na obisk. Tekma bo dopoldne ob 10.

Sk. Zlatok obvešča svoje članstvo da bo danes ob 18. dalje na igrišču v Tivoliju strogo obvezen trening 1. moštva. Zaradi sestave moštva za prvenstveno tekmo z Mladiko, naj se trenega zanesljivo udeležijo: Zadel Doljat, Dolinar Remic, Slak, Skorjanc, Skrijanc, Muhič, Ovejen Jenko, Sinkovec, Sosč, Pušner, Zorič in Urbančič. Kdor se ni oddal potrebnih slik, naj jih prinese na trening. Jutri v petek bo v kubski sobi članski sestanek. Vabljeni so vsi člani. — Tajnik.

Svicaški prvak v teku čez drn in strano postel Sanometer, ki je v nedeljo zmagal v Curihi. Pretekel je 12 km dolgo progo v 39.55. Drugi je bil Peret, tretji Keller.

Nemški lahkoatletski klubski prvenstvo. Končna ocena v nemškem lahkoatletskem klubskem prvenstvu je naslednje: moški: LSV Berlin 19.980 22 točke, TSV München 19.902 11 točke, SC Scharlottenburg Berlin 19.377 36 točke, ženske: SC Scharlottenburg Berlin 21.427 27 točke.

Preneval mednarodnih nastopov tudi na Norveškem. Po čudnih norveških splošnih ministrov so tudi na Norveškem prepovedane do nove odredbe vse mednarodne prireditve in mednarodni nastopi.

Pro Gorizia, ki je v nedeljo kakr smo že zabeležili, izgubila drugo kvalifikacijsko tekmo proti Parmi 0:1. Imela veliko snovo. Poročila pravijo, da bi bila zaslužila najmanj neodločen rezultat. Parma je zabil zmag nena zgodilek v 47. (1) minut. drugega polasa.

Finska se že poteguje za mirovno olimpijado. Generalni vodja finskega komisarijata za sport Frnkeel je izrazil upanje, da bo Finski prepuščeno organiziranje olimpijskih iger v 1948. To bi naj bila mirovna olimpijada.

V češkem nogometnem prvenstvu je po prvem pomladanskem kolu, ki je bilo odigrano v nedeljo 28. marca, vodila Slavija z 18 točkami. Sledijo so ji: Pardubice 16, Sparta 14, Bata in Zidenice 13, ASO in Bohemija 12, Plzen 10, Kladno in Rakovnik 9, Prostějov in Nuzale 8.

Špansko nogometno prvenstvo je odločeno. Prvak je Athletic Bilbao, ki ga ne more pihčeti več noben klub.

Z Gorenjskega

V uradih se ne sme več kuriti. Ker je postalo topleje so oblasti odredile, da se v uradih ne sme več kuriti.

Težkim poškodbam podlegel. Železniški delavec Franc Štefe iz Hrčice je nedavno padel in se tako močno pobil, da je težkim poškodbam podlegel.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 15. aprila: Helena.

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matice: Ljudje iz varieteja in živi mrtvec.

Kino Sloga: Carmela.

Kino Union: Žrtve velike ljubezni.

Razstava akad. slikarja Rika Debenjaka v Galeriji Obersnel, odprta od 9 do 19.

VI. javna produkcija gojencev Šole Glasbene Matice ob 18. v mali filharmonični dvorani.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Iz pokrajine Trieste

XXII. umetniški večer. Pred številnim triestinskim kulturnim občinstvom je nastopila v okviru XXII. umetniškega večera mlada harfistka Bianka Marija Marchi, ki odlično obvladuje harfo. Izvajala je skladbe Thomasaa, Godefrida in Schöckerja. Lino Campanini je spregovoril o onih Triestincih, ki so zasloveli na področju filmske umetnosti. Marcel Fraulini je čital odlomek iz najnovejše zbirke novel Avrelie Gruber-Benco. Nato je izvršno odela nekatere skladbe Donaudyja, Sibelle, Mascagnija in Donizettija odlična sopranistka Alma Lorini. Na klavirju jo je spremljala profesorica Silvina Mornig-Heinze.

20.000 obiskovalcev na ogrski delovni razstavi. Te dni je bila zaključena razstava delovne Ogrske v Triesteu, ki je bila odprta od 30. marca t. l. dalje. Zanimivo razstavo si je ogledalo okoli 20.000 oseb. Razstava, ki je služila namenu obojestranskega italijansko-ogrskega kulturnega sodelovanja, je bila prirejena v prostorih umetnostne galerije na Corsu. Razstavo so si ogledali med drugim dirigenti pokrajinskega Dopolavora, ki sta jih sprejela dr. Mező Almos, kulturni ataše pri ogrskem poslaštstvu v Rimu, ter prof. Kalman Ternay, ki sta gostom pojasnjevala zanimivosti razstavljene graivna.

Lombardski slikar razstavlja v Triesteu. V soboto je bila odprta v prostorih triestinske galerije umetnostna razstava lombardskega slikarja Karla Almettija, ki je izrazil oblikovalec krajskih motivov in id sledi v svojih umetninah lombardskim umetnostnim uzorom 18. in 19. stoletja.

Uspeh odlične neapelske mezosopranistke. V dvorani Dantejevega liceja je bila izbrana spored posrečenih skladb izvrstna mezosopranistka Ana Anelli, diplomiranka neapelskega Kr. konservatorija. Na klavirju jo je spremljal prizkušten pianist Duilio Saveri.

Nagradi ob rojstvu dvojčkov. Triestinski prefekt je ukazal iz Ducejevega sklada 800 lir Arturju Skerjavcu ob rojstvu dvojčkov Franca in Ide, Angelu Comina 700 lir ob rojstvu dvojčkov Alojzija ter Antona.

Križev pot na trgu pri sv. Justu. Triestinski škof mons. Santin je povabil vernike, da se udeležijo v čim večjem številu križnega pta, ki bo 11. aprila ob 16 na trgu pri cerkvi sv. Justa, štirinajst križev na bližnjih drevesih predstavlja posamezne postaje križnega pta.

Leonora Fini v reviji »Stiles«. Znana triestinska slikarica Leonora Fini je bila počinčena v reviji »Stiles« z objavo tehne razprave o njeni umetnosti ter objavo posnetkov sedmih njenih umetnin, ki so med najboljimi.

Delavnost fotografov-amaterjev. V dvorani triestinske skupine fotografov amaterjev v Rossinjevi ulici 4 je predaval te dni pred številnimi hvalečnimi poslušalci prof. Bruno Bolli, ki je obrazložil serijo barvnih posnetkov.

Junaška smrt triestinskega častnika. V hrabrem boju z uporniki je padel ptohni poročnik Ferruccio Crudi, ki je študiral v Triesteu. Udeležil se je bojev na jugoslovanskem bojišču. Izšel je iz triestinskih mlalinskih fašijskih organizacij.

Nezgod. Desnico si je poškodoval pri delu na pristanišču »Duce d'Aosta« 60letni delavec Rudolf Illini. Kamen, ki se je odtrgal z višine, je obušnil ranil 60letnega delavca Galijana Clottinija, ki ima poškodbo na glavi. Desno stegno si je zlomila 77letna gospodinja Karolina Polej, ki je padla po stopnicah svojega stanovanja v Sesani. Po čelu se je pobil pri padcu 13letni dijak Silvano Gallo iz ulice delle Campanelle v Triesteu. Poškodbe na levih rebrih ima sedemletni učenec Renato Tulisk, ki ga je v ulici Flavia povznil neki avto. Pod tramvajski voz je prišel po nesrečnem naključju na Korzu Viktorja Emsnuela III. 30letni delavec Antenero Valla iz trga Foraggi 9. Občležil se je s poškodbami na desni nogi. 18letni uradnik Livij Rivierani iz ulice Madonna 5 se je pri prku z koleasa poškodoval po vsem telesu. Desno oko si je ranil 15letni dijak Ugo Zara iz ulice San Francesco 40. 49letni mornar Angelo Francini iz Sece-Sante 98 se je poškodoval pri padcu na krovu nekakega parnika. Levo nogo si je zlomil 61letni Ivan Momišeli iz Duttogliana, ki je padel v hlan Alojzija Susterniča. Desnico s ije ranil pri delu v papirnem skladišču v ulici Giotto 28letni delavec Marino Saletnik iz ulice Gimnastica 20. Vse ponesrečence so nenehalj v triestinsko bolnišnico Kraljice Helene.

Gojiteljem naredniškovih sadik

Gojitelji sadik nudijo in prenašajo na trg naredniškov sadik po večini pregradi, ki so sadke, najraje pa je sadke najmanj uspešna. Paradižnik saden na vrhu ali na noži pred 15. majem ali celo že ob koncu aprila čisto ozbeho ali na rast tako oslabijo, da im poznaje glivice belezn, povzročijo zelo občutno škodo na pridelku. Zato se določa da vrhce v Ljubljanski pokrajini ne sme nenehalj naredniškov sadik pred 1. majem.

Prinorčena na se vsem gojiteljem da prava vrsta čim več paradižnikov sadik, ki so jih v lončkih kar se take sadijo v vrtni ali na stalno mesto, uspešnejše in bolj zdrave. Prikazuje resline je treba pridelati v lončke, kjer se morajo dolgi paradižniki, ki se ne presegajo koreninskega gruda ne usina.

Strogo je treba paziti tudi na to, da se prodajajo le zdrave in sortno zanesljive sadke.

Sporazum o povračilu vojne škode

sklenjen v Rimu med Italijo in Nemčijo 26 oktobra 1. 1942-XX

Vlada kraljevine Italije in vlada Nemške države, želeči urediti vprašanja, ki se tičejo povračila po vojni povzročenih stvarnih škodo, ki so jo utrpeli njih državljani, sta se dogovorili takole:

Člen 1. Vsaka stranka pogodnice dovoljuje po določbah, ki veljajo za njene državljane, povračilo državljanom druge stranke pogodnice, ki bi bili na njenem ozemlju oškodovani na svojih premožninah in nepremičninah zaradi vojne.

Člen 2. V smislu tega sporazuma se pravne osebe, družbe in društva, ki imajo svoj sedež na ozemlju ene države pogodnice, štejejo kot da pripadajo tej državi pogodnici, če so pri njih udeleženi državljani ene ali obeh držav pogodnic z najmanj 75% glavnice.

V primerih ko udeležba italijanskih in nemških državljanov ne dosega 75%, obravnava vsaka stranka pogodnice udeležbo državljanov druge stranke pogodnice kakor udeležbo svojih državljanov pri pravnih osebah, družbah ali društvi, ki se štejejo za tuje.

Člen 3. Ta sporazum se ne nanaša na vojne škode pri ladjah, avtomobilih in na vkranih stvareh.

Pridelujmo sami semena!

Tudi manjši pridelovalci zelenjave bi si lahko pridelali večino semen za vrt sami

Ljubljana, 15. aprila

Za letošnje pridelovanje, o mo morali uporabljati kupljena semena, če si jih nismo že sami pridelali. Toda zdaj, so zadnji dnevi, da mislimo, kako si bomo perskrbeli semena za prihodnje leto. Semena je treba začeti pridelovati zgodaj pomladi, ko v ta namen sadimo p. samezne vrste povrtnine, da gre do rastline potem v cvet. Zdjaj je še čas za to delo, a ne bo več dolgo. Pridelovanje semen je pa čedalje bolj potrebno, kakor se je izkazalo v zadnjih letih.

Prejšnja leta so nekateri odvrčali ljudi od pridelovanja semen, češ, naj bi se s tem pečali le posamezni zkušeni pridelovalci, ki pridelujejo semena tudi za prodajo ne le za svoje potrebe. Domača semena ba je n. so tako dobra ter zanesljiva, češ, preprosti obdelovalci ne vedo, kaj je izbira in ne kaj je izbor, pa navadno pridelujejo semena slabših vrst. Manjši obdelovalci vrtov bi torej naj kupovali semena češ, tako se bodo lahko vselej preskrbeli z najboljšim semenom in bodo lahko pričakovali z večjo zanesljivostjo, primerne uspehe.

To je menda vsaj v splošnem držalo prejšnje čase, ko ni bilo toliko obdelovalcev zemlje v mestih in ko so bila semena zelo poceni. Tedaj je bila tudi izbira semen zelo velika. Povsem nepotrebno delo se je zdelo pridelovanje semen na meščanskih vrtičkih in obdelovalcem se ni bilo treba zanimati, kako pridelujejo semena. Zdjaj so pa mnogi pridelovalci semen najlj. zadovoljni, če uporabljajo doma pridelano seme. Tako ga imajo navadno vselej dovolj, da jim ni treba tako varčevati z njim v strahu, da bi jim ne pošlo, uporabljajo ga pa lahko tudi ob pravem času, ne da bi bilo treba še hoditi od trgovine do trgovine. Na kupljena semena se človek tudi ne more vselej tako zanesiti kakor se morda zdi. Zavrtki so sicer

lepi in seme je dobro, kolikor je pač mogoče presoditi na pogled. Toda v praksi s semeni sami ne morejo pridelovati semen, zato pa tudi ne jamčijo za vse blago, da je izvrstno, ker ga sami kupujejo. Seveda se primeri, da kupijo včasih tudi slabše seme, kar pa ugotovi navadno šele obdelovalec. Zlasti je nezanesljivo seme korenja, pa tudi petrusilj slabo klijajo. Če posejete špinato, žančes tudi večkrat več plevela kakor zelenjave. Posebno drago je seme pese in špinade. Katerega koli semena tudi ne moreš vselej kupiti, ko bi ga potreboval. Marsikdo bo obžaloval, da si ni preskrbel semenskega fižola, kajti v trgovinah bo moral kupiti kakršne bo pač napredaj, a semenski fižol je tudi zelo drag. Nekateri večji pridelovalci povrtnine so za letošnje pridelovanje izdali že več st. lir za sama semena. Semena se pa zde seveda še tem dražja, če se izkaže, da so bila slaba.

Pridelovanje semen povrtnine ne zahteva mnogo truda in tudi ne porabiš zanj mnogo zemlje. Mnoga semena bi si lahko pridelali tako rekoč mimogrede, brez vsakih stroškov in težav. Treba je le ob pravem času posaditi rastline ter skrbeti, da lahko primerno uspevajo, cveto in da so obvarovana pred pticami. Škodo navadno delajo vrabci, zlasti na repl. Posebno priporočamo, naj si pridelovalci pridelajo seme pese, korenja in špinade. Prav tako bi n. k. mur ne bilo treba kupovati salalnega semena, saj ne bo utrpel takšne škode, če bo pustil, da bo šla ena rastlina v cvet. Priporočljivo je prav tako, da bi sami pridelovali seme zelja. — Kakor rečeno, zdaj je čas, da bi sami pridelovali semena, a kmalu bo prepozno. Če bomo pa zdaj zamudili čas saditve, bomo prihodnje leto zopet v zadregi za seme, predvsem zaradi svoje malomarnosti.

Che cos'è

la tattica „A BRANCHI“?

Allorchè le navi commerciali nemiche si riuniscono in grandi convogli per godere della sicurezza del gregge, si lanciano, contro di esse, i sottomarini, »Lupi del Mare«. Questa recentissima tattica che ha ottenuto strepitosi successi, viene descritta in un interessante articolo con disegni illustrativi, nell'ultima edizione di SIGNAL.

È in vendita l'edizione italo-tedesca di SIGNAL No 7, la moderna rivista illustrata che si fa apprezzare per i suoi servizi d'informazione. 40 pagine, di cui 8 a colori. In vendita ovunque a L. 3.—.

Kaj je

taktika „V TROPIH“?

Ko se neprijateljske trgovske ladje združijo v velikih konvojih, da bi uživale varnost črede, se zaženejo proti njim podmornice, »morski volkovi«. Ta najnovejša taktika, ki je doživela velika uspehi, je opisana v zanimivem članku, opremljenem z risbami, v poslednji izdaji lista SIGNAL.

Naprodaj je italijansko-nemška izdaja lista SIGNAL šte. 7, moderna ilustrirana revija, ki je cenjena zavoljo svoje obsežne vsebine. 40 strani, od teh 8 z barvanimi risbami. Dobite jo povsod za 3 lire.

IZ LJUBLJANE

—lj Se vedno slana. Prejšnje tople mesece ni menda nihče pričakoval, da bo april tako mrzel, saj smo se bali, da bo že marca začelo vse cveteti in zeleneti. Prva polovica aprila je minila, a jutro so še vedno nemahovno mrzla, tako da je skoraj vsako jutro slana. Davi je bila še hušša slana kakor včeraj zjutraj. Minimalna temperatura je znašala davi —19. Včeraj popoldne je bilo precej toplo in dišalo je po pomladi. Najvišja temperatura je dosegla 17.2°. Zračni tlak je ostal v glavnem nespremenjen. Morda bo vreme ostalo še lepo, a zdaj n. so mogoče zanesljive napovedi, ker nastopajo nagle spremembe.

—lj Znan akvarelist in grafik prof. I. Kos je razstavil v izložbah Kosovega umetnostnega salona v prehodu nebotičnika, 18 svojih najnovejših akvarelov in sicer uspešnih portretov, kraj in cvetličnih tihožitij. Za razstavo vlada živo zanimanje in si jo je ogledalo že lepo število prijateljev likovne umetnosti.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Cetrtek, 14. aprila, ob 18.30: Veliki mož. Izven cene od 15 hr navzdol.
Petek, 16. aprila, ob 18.30: V času obiskanja. Red A.
Sobota, 17. aprila, ob 18.30: V času obiskanja. Izven. Cene 20 hr navzdol.
Nedelja, 18. aprila, ob 15: V času obiskanja. Izven. Cene od 20 hr navzdol. — Ob 18.30: Jesen. Izven. Cene od 15 hr navzdol.

L. Prener: »Veliki mož.« Komedija v treh dejanjih. Osobe: Vrhunec, slaven domačin — VI. Skrbinek, Praznikova, pokroviteljica umetnosti — Starčeva, Praznik — Cesar, Nada, nečakinja — Rasbergerjeva, Zorin, nečak — Brezgar, dr. Votina, književnik in režiser — Peček, dr. Močar, predsednik — Košta, prof. Pivnik — P. Kovič, Volk, lastnik lista — Lipah, Lisjak, urednik časopisa — Košič, Modrijan, urednik revije — Raztresen, Skaza, umetnik — Bratina, stud. iur. Grahovec — Blaž, Mogočnik, sin bogataša — Drenovec, prof. Kresnik — Nakerst, Milka, sobarica — Saneinova, policijski komisar — Gorinsk. Režiser: M. Skrbinek, scenograf: A. Gerlovičeva.

OPERA

Cetrtek, 15. aprila, ob 18: Evgenij Onegin. Red Cetrtek.
Petek, 15. aprila, ob 15: Sirota Marko (Obuti macek). Prireditelj Gilla.
Sobota, 17. aprila, ob 18: Madame Butterfly. Izven.
Nedelja, 18. aprila, ob 17: Zemlja smehljiva. Opereta. Izven. Cene od 28 hr navzdol.

P. I. Čačkovski: »Evgenij Onegin.« Opera v sedmih slikah. Osobe: Larina — Poličeva, Tatjana — Vidaličeva, Olga — Golobova, Filipjevna — Stritarjeva, Onegin — Janko, Lenski — Čuden, Gremin — Lupša, stotnik — Skabar, Triquet — B. Sanein, Zarecki — Dolničar, Gilla, Mencin, Dirigent: N. Stritar, režija in scena: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreografi: inž. P. Golovin.

Radio Ljubljana

PETEK, 16. APRILA 1943-XXI
7.30 Slovenska glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijanski — 12.20 Plošč — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Lahka glasba — 13 Napoved časa — 13.10 Por. Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.12 Simfonična glasba — 13.25 Radijske pesmi — orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneec — Glasba za godalni orkester — 14.40 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenski — 17 Napoved časa — Poročila v italijanski — 17.15 Na harmoniko igra Vlado Golob — 17.35 Komorna glasba — 19 »Govorimo italijansko« — poučbuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20 Napoved časa — Poročila v italijanski — 20.20 Radio za družino — 21.05 Predavanja v slovenski — 21.15 Orgelski koncert Pavla Rančigaja (prenos iz cerkve sv. Petra v Ljubljani) — 21.55 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneec — sodeluje sopranistka Valerija Heybal — Opera glasba — 22.30 Chopinova glasba — 22.45 Poročila v italijanski.

ZA HREATOM OBLJUBE

Oče trdo prime sinka: — Ali si ti pojedel orehe? Če boš priznal, ne boš kaznovan.
— Da, očka.
— S čim si jih pa tolkel?
— S tvojo žepno uro.

MALI OGLASI

KLOBUČARNA

»PAJK«

vam strokovno osnaži preobliko in prebarva vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica Zaloga klobukov. — Se priporočajo Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38 Miklošičeva cesta 12 (nasproti hotela Union).

INSERIRAJ

»Slov Naroda«

DNEVNE VESTI

— Minister Acerbo na razstavi Italijanske Akademije. Finančni minister Acerbo si je ogledal razstavo publikacij Kr. Italijanske akademije. Ministra so sprejeli pred vhomod v razstavne prostore predsednik akademije eks. Federzoni, predsednik tiskovnega krožka in predstavnik prirediteljev. Minister Acerbo se je podrobno zanimal za bogato razstavo in je ob slovesu izrazil akademskemu predsedniku Federzoniju svoje priznanje za plodnostno publikacijsko delavnost Kr. akademije. Zahvalil se je tudi prirediteljem za hvalevredno pobudo.

— Italijansko nemški izmenjalni kulturni program predvideva obojestransko gostovanje odličnih glasbenikov. Te dni je v okviru tega programa koncertiral v Rimu pod pokroviteljstvom ministra za narodno kulturo odlični nemški pianist Winfried Wolf, ki je sijajno izvajal skladbe Schuberta, Schumanna in Liszta. Rimsko časopisje objavlja pohvalne kritike o mojstrskem pianistu.

Na polju slave je padel Ducejev muršketir Rihard Fabiani, vojni prostovoljec, poročnik alpincev divizije »Tridentina«. Pokojnik je bil po rodu iz Rima. Udeležil se je pohoda na Rim ter bil funkcionar v ministrstvu javnih del. Udeležil se je bojev na zapadnem, grško-albanskem in ruskem bojišču, kjer je sedaj, zadet od smrtonosne svinčene, junaka umrl.

— Legionarji darujejo svojo kri za vojne ranjence. V zvezi z apalom milanskemu prebivalstvu za darovanje krvi v prid milanski vojni ranjenecem je sestavljal polveljnik 25 legije topničarske protiletalske milice seznam več sto častnikov ter legionarjev njegove legije, ki so pripravljali žrtvovati svojo kri za vojne ranjence. V Milanu se je odzvalo doslej za to plemenito žrtvovanje okoli 1000 oseb.

— Počastitev iz Rusije vrnivših se vojakov. V dvorani skupine Crespi v Milanu je bil na čast alpincev ter konjenikov, ki so se vrnili z ruskega bojišča, poseben koncert, pri katerem so sodelovali odlični milanski umetniki. Ob tej priliki so bili povratniki deležni pogostitve in okrepčila, nekateri med njimi so prejeli tudi denarne nagrade. Slična pozornost je bila namenjena vojni ranjenecem, ki se zdravijo po milanskih bolnišnicah, ter vojaštvu milanske posadke in pripadnikom nemške protiletalske zaštite. Razvedrila prireditelj je bila v gledališču umetnostne palače.

— Dan katoliške univerze v vsej Italiji. V nedeljo je bil po vsej Italiji praznovan dan katoliškega vseučilišča. Tudi v Milanu so bile zbirke po vseh cerkvah in ulicah. Milanski nadškof kardinal dr. Schuster se je podal osebno na katoliško vseučilišče, kjer je poklonil svoj prispevek. Kakor prejšnja leta, tako je bil tudi uspeh letošnje zbirke zelo zadovoljiv.

— Proizvodnja izvečka agar-agar. Iz poročila gospodarskega dopolnilnega vestnika agencije »Agite« povzemamo: Obratovati je prišel poseben obrat, ki služi proizvodnji izvečka agar-agar. Omenjeni izveček se pridobiva iz posebnih morskih ter lagunskih alg. Ta izveček je prihajal doslej izključno z Vzhoda ter je potreben

v tekstilni ter živilski industriji. Uporablja pa se tudi v bakteriologiji. Omenjeni obrat je edini te vrste v Evropi ter je sprejel v svojem proizvodstvu sestav znanstvenega laboratorija glavnega ribarskega komisarijata.

— Zbirka za katoliško vseučilišče. V nedeljo je bila po vseh italijanskih cerkvah zbirka prostovoljnih darov vernikov v prid katoliški umniiverzi v Milanu.

— Novi župan Trieste. Dne 12. aprila ob 11. je prevzel županske posele v triestinski mestni palači novi župan Trieste Karol Perusino. Prefekt Tamburini je novega župana najpriščneje pozdravil in mu želel čim lepših uspehov. Obenem se je zahvalil dosedanjemu prefektovnemu komisariju Coppoli za dosežene uspehe na področju zdrave občinske politike. Svečanemu prevzemu županskih poslov je prisostvoval tudi Zvezni tajnik Spangaro. Dr. Perusino je fumijski legionar, bil je vnet organizator triestinskega G. U. F.-a. V januarju 1930 je postal Zvezni tajnik triestinske pokrajine. To funkcijo je opravljal sedem let. Udeležil se je abesinske vojne in se vrnil v Trieste. Dne 30. septembra 1936 je postal Kr. komisar gospodarske uprave glavnih triestinskih skladišč. L. 1940 pa je postal predsednik omenjenih skladišč. Ob izbruhu sedanje vojne je odinrl k vojakom. Bojeval se je na Balkanu in je ostal 21 mesecev na operacijskem področju. Sedaj mu je bilo izraženo priznanje z imenovanjem na mesto triestinskega župana.

— Koncert sodobnih ogrskih skladb v Rimu. V rimskem Adrianu je vodil te dni dirigent Bernardino Molinari orkestralni in vokalni koncert sodobne ogrske glasbe. Sodeloval je odlični ogrski pianist iz Budimpešte Bela de Boeszoermenyi. Nagy. Rimsko glasbeno občinstvo se s toplim priznanjem sledilo izvajanju skladb Vaszyja, Barthka in Zoltana Kodályja.

— Odlikovanje italijanskemu novinarju-pilotu. Znanemu neapelskemu novinarju sportniku Srečku Scandone, ki je že prejel brončeno svetinjo, je bilo podeljeno odlikovanje srebrne hrabrostne svetinje v znak priznanja za zasluge v številnih zračnih vojnih akcijah. V utemeljitvi se navaja, da se je Scandone večkrat javil kot prostovoljec, kadar je šlo za važne pilotске naloge. Ob neki takšni pobudi je se znešel v borbi proti številnim sovražnim lovcom. Navzile sovražni premoci se je spustil v borbo in je sestrelil enega od sovražnih lovcev. Z letalom v plamenih je nadaljeval borbo, dokler se ni rešil s padalom ter se oddaljil s severnoafriškega roba.

— Zaključek cikla simfoničnih koncertov v Florenci. Iz Florencije poročajo: Te dni je bil v florentinskem občinskem gledališču zaključen ciklus simfoničnih koncertov. Sklepni koncert je dirigiral odlični nemški glasbenik Johannes Schuler. Pod njegovim vodstvom je izvajal orkester glasbenega maja skladbe Vivaldija, Beethovna, Straussa in De Fulla.

— Lep uspeh dveh rumunskih odrskih del v Veroni. Poizkusna gledališka skupina iz Padove je uprizorila s sodelovanjem ve-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41
Dnevno ob 15. uri najboljši film
La Jane

Ljudje iz varijeteja
Ples, humor, moderna glasba.
V ostalih vlogah: Hans Moser, Atila Hörbiger, Carin Hardt

Dnevno ob 17. in 19.15 uri pretresljiva drama z najboljšimi italijanskimi igralci

Živi mrtvec
V glavnih vlogah: Carlo Ninci, Dina Sassoli

KINO SLOGA
Na splošno željo! Nepozabna ljubzenska drama po romanu Edmonda de Amicis

Carmela
V glavnih vlogah: Pal Javor, Doris Duranti

Pričetek predstav ob 14., 15.50, 17.40 in 19.30

KINO UNION Telefon 22-21
Pretresljiva zgodba, ki je ne boste pozabili

Žrtev velike ljubezni
V glavnih vlogah: Assia Noris in Piero Lulli

Predstave: ob delavnikih ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

— Milanske umetnostne razstave. Milanško kulturno občinstvo poseta te dni predvsem dve slikarski razstavi. V umetnostni galeriji Spiga je razstavil svoje umetnine mladi slikar Emil Vedova, pri katerem se javljajo različni vplivi, med njimi tudi futuristični. Vedova št. in preizkuša ter se oblikuje na poti k določenim umetnostnim usmerjenostim. V galeriji Cairola pa je zbral svoja dela Primož Sinopico, ki ljubi resnobne motive. Oblikuje tudi krajinske zasnute.

— Starček mesečnik je padel skozi okno in umrl. 73-letni Alojz Forensa iz kraja Villa d'Asolo pri Castelfranco Venetu se je ponoči v stanju mesečinskih dvignil iz postelje ter se vzpel na okno. Revez je umahnil v globino in obležal na dvorišču z razbito lobanjo. Kmalu zatem je za posledicami poškodb umrl.

— Ob razstavi Verdijevih dragotin na Dunaju. Razstava Verdijevih dragotin in spominov, ki je bila organizirana na Dunaju v okviru Verdijevega tedna in ki je bila prirejena v prostorih drž. opere je vzbudila živo pozornost dunajskega kulturnega občinstva. Na razstavi je bilo zbrano gradivo z dokumenti, ki se nanašajo na Verdijeve spomine v staroslavni prestolnici od 1843 do 1901. Leta 1843 je bil uprizorjen na Dunaju »Nabucco«, v avgustu 1893 pa »Falstaff«. Na razstavi so bili tudi stari dnevniki, v katerih so bili

starčevega preklinjanja: »Ali bi jo lahko zdaj dobil?«
Ce bi bil rekel norec: »Razbijte vse, kar imate v svoji trgovini, potem mi pa prodajte!« to bi posmehovanje ne bilo učinkovalo na starinarja tako kakor vprašanje mestnega godbenika Piščalka. Toda norci so vztrajni. Vsaj starinar je moral misliti tako, ker je kupec vedno vsiljivej prosil: »No, prodajte mi jo vendar!«
»Kaj, se prodam naj te črepinje?«
»Da, podarjenih bi ne sprejel.«
»Koliko pa naj zahtevam za črepinje?«
»Kolikor so vredne.«
Stari ošine drhtečega vajenca s srditim pogledom: »Nič!«
»Vzemite vsaj deset lir!«
Kako velikodušen zna biti naenkrat mestni godbenik Piščalka!
... in zavijte mi vso to ropotijo.«
Vajenec uslužno priklma. Piščalka pa misli ta čas na tisočere predmete v trgovini in na imenitno ženitovanje. ki se ga lahko zdaj od srca veseli, saj je jasno, da z velikim zavžitkom ne bo mogel do tretjega nadstropja...

Dan in ura ga najdeta v svečanem razpoloženju. Svečan je odhod, svečan zavitek z vazo. Samo pot gori v tretje nadstropje je težavna. Najprej spodrsne Piščalki, potem pa še zavitku.

Piščalka je mož, ki se zna hitro znajti in vstati, zavitek je pa pač samo zavitek, vali

se od stopnice do stopnice tja doli do vrat. A v njem je poročno darilo.
»Poročno darilo?« vpraša nevesta obžaljujoče.
»Tako veliko darilo,« priklma ženin. »Sicer pa ni nikjer rečeno, da se je...«
»O, prav gotovo se je razbilo...« Mestni godbenik Piščalka se je pomladil za dvajset let, razburi se in tarna vez iz sebe: »O, tako lepa vaza!«
Taki so pač stari ljudje, oni tarnajo. Mlada zarocenca pa upata: »Najprej je treba zavitek odvit; vaza je bila gotovo dobro zavita.«
»Razbila se je, stavi glavo, da se je razbilo!« Ubogi mestni godbenik z razbitim poročnim darilom!
Nevesta prereže vrvice. Ženin odvije zavitek. Takoj se mora prikazati presenečenim očem kup črepinj. Zdjaj gotovo. Toda zdaj!
Ne?...
O ti domislek toponosega vajenca, ti smola vseh smol! Kje pa je tista velika, draga vaza? Papir, papir, papir! Kakor da bi bil papir primeren za poročno darilo!
Mar naj še enkrat nalašč pade po stopnicah in kar obleži pod njimi mrtve? Ubogi mestni godbenik Piščalka! Da je moral doživeti in na lastne oči videti to sramotilo! Lepo zavite v papir so prihajale črepinje razbite vaze po vrsti na dan, ena razbita žalost za drugo... In nič ni razbita, kar ni bilo že prej...

Poročno darilo

Stari mestni godbenik Piščalka je povabljen na ženitovanje — na imenitno ženitovanje v tretjem nadstropju pri trobenču Trobentli, ki se boče njegova hči Ančka omočiti z občinskim paznikom Ostrogledom.

Povabila ni mogel odkloniti, čeprav bi ga bil zelo rad, kajti tisto z ženitovanjem pojedinjo bi ne bilo napuščno, toda poročno darilo nasprotuje njegovim načelom. Imenitno ženitovanje, torej mora biti tudi poročno darilo temu primerno. Koliko skrbi je zvezanih s tem!

Piščalka gre v eno trgovino, stopi v drugo in zavije v tretjo... Pravo ni nikoli pravo, ker je sicer zelo okusno in učinkovito, toda mnogo predrago za njegov žep. Tako se zgodi, da mora od svojega prvotnega načrta znatno popustiti in se napotiti na starinarjem. Ne da bi mislil kupiti poročno darilo pri njih — Bog ne daj, temveč kar tako.

Sicer se pa dobe tudi pri starinarjih lepe reči in še kako lepe! Toda drago, preklicano drago je vse. Tu ti stoji rečimo vaza, prekrasna, velika vaza, ki bi napravila iz njega junaka med svati. Toda od kod naj vzame tistih pet sto lir, kolikor zahteva starinar za svojo vazo?

Mestni godbenik Piščalka prej ni vedel,

da zna tako dobro barantati. Govori in govori, da kar verjeti ne more, da je postal naenkrat tako zgovoren. Toda za svojo stisko ne najde nobenega razumevanja.

»Če se vam zdi vaza predraga, pa vzemite pepelnico, ki je zelo poceni,« mu predlaga amerikavi starec izza pulta. Toda za gotovo ne ve, kaj se spodobijo. Sploh, kako ti živiža ta sitnež svojemu vajencu. Mali komaj ve, kam naj se obrne najprej. Ubožec sploh ne hodi, temveč skače, on ne diha, temveč sopiha. Ze dvakrat je moral skočiti skozi vrata in zopet nazaj. Mestni godbenik Piščalka pa še vedno stoji v tesni kramarji in razmišlja. Ce bi se mu pa vendarle posrečilo kupiti lepo, veliko vazo, kraljujočo liki zmagovalcev pokal na podstavku nad vsemi predmeti, kar jih je razpostavljenih po mizah in policah!

Tretjič skozi vajenec skozi vrata nazaj, urno za vogal, urno okrog vaze — ne, prav to ne. Eums, pade na tla in se razbije na tucat črepinj. Takega udarca ne prenese niti najmočnejša vaza na najdebelejšem podstavku. Zdjaj leži na tleh razbita kakor nade mestnega godbenika.

Zdjaj bi lahko odšel. Toda mož ne kaže nobene volje zapustiti bojišče, kjer so se razbile njegove nade. V njegovih očeh se zasveti nekaj med hudomušnostjo in ironijo ter med varčnostjo in novim upanjem. Globoko si oddahne in pravi sredi srditga

Nastopi meščanskega zbora

„Parade“ oboroženih Ljubljancev v prejšnjih stoletjih

Ljubljana, 15. aprila

Nedavno smo poročali, da je minilo 150 let, odkar je bil ustanovljen v Ljubljani pravi meščanski pehotni zbor ali „meščanska garda“. Sprevideli smo pa, da je mesto imelo že prej svoje borce, o čemer nam pričajo različni listinih in pri starejših zgodovinarjih. Prejane čase, dokler meščanski oboroženi zbor ni bil organ zbiran po pravilih, ni bil vojaška ustanova v pravem pomenu besede, temveč le skupina izvežanih strelcev, ki so nastopali samo ob posebnih prilikah in ki so se vadili v streljanju — navadno ob nedeljah in praznikih — v mestnem strelšču. Vendar tudi pozneje meščanski stražarji niso bili vojaki v pravem pomenu besede; laže bi jih bilo primerjati z veterani. Pravi meščanski pehotni korpusi nas spominjajo celo nekoliko na pravila srednjeveških bratovščin. Precej dolgovozna so, vendar je najzanimivejša, da je predvsem naglašena disciplina, ubogljivost, je osnova v službi ter pogoji reda. Člani so bili podrejeni v vojaškem redu svojim nadrejenim poveljnikom.

Ustroj meščanskega zbora

Na čelu meščanskega pehotnega zbora ustanovljenega po pravilih, je bil prvotno ljubljanski veletrgovca Ivan B. Jager. V je že prejše čase poveljeval ljubljanskim strelcem. Jager se izvolil na zboru 10. januarja l. 1793. Razen tega so bili zvoljeni še častniki: poročnik, podporočnik in praporščak. Pristop je bil prostovoljen, a kadar je pristopil, se je obvezal, da bo spoštoval pravila ter se podredil poveljstvu in zato je moral tudi prisesti po predpisani prisegi. V začetku februarja l. 1793 je štel meščanski zbor 148 članov. Poslej ni bilo več obvezno vezanje meščanov v streljanju, ker je poveljnik zbora nabiral članstvo sam med meščani. Predpisano je bilo, da mora biti član ali meščanov sin, to se pravi, da v zbor niso sprejeli katerega koli mestnega prebivalca. V primeri z moštvom je bilo mnogo častnikov, odnosno številni štabe. Zbor se je delil na štabe, častnike in moštvo. K moštvu so pristevali tudi podčastniki. Poveljnik je užival naslov majorja. Član štaba je bil tudi kaplan. V štabu ali upravi je bil tudi avditor, v začetku odvetnik dr. Fr. Repič. Dalje so imeli še knjigovodjo, zdravnikarja itd. Častnikov je bilo 7, dva strelca, po dva poročnika in podporočnika in en praporščak. Podčastniki so bili štirje, po dva narednika in podnarednika, če ne upoštevamo še 15 korporalov. Prostakov je pa bilo samo 116. Največ meščta je bilo l. 1808, skupno s podčastniki 209, najmanj l. 1816, in sicer se častniki vred 93.

Kuče dražje od pušk

Pri meščanskem zboru so zelo cenili znanost in vprašanje kroja je bilo eno najpomembnejših, čeprav se je včasih zdelo, da meščani niso radi paradirali, ker jih je mnogo izostalo, ko bi morali nastopiti. Kroj so nekajkrat spremenili in po spremembi l. 1801, ko so začeli nositi kuče, katero graški grenadirji (prej so nosili štulastez klobuke), so dobili tudi posebno ime po pokrivalih: „meščanska grenadirjska divizija“. Tedaj so dobili tudi nove puške, kajti orožje je bilo zelo zastarelo; dotlej so nosili puške prejšnjih meščanskih strelcev iz leta 1788. Pri tem je najbolj značilno, da so bile nove puške, ki jih je poveljnik Jager naročil pri morbarskem puškarju, cenejše od novih kuč. Puške so bile po 3,5 gld., medtem ko je kuča veljala 6 gld. Kuče so bile namreč iz drage kožuškovine. Lahko si mislimo, da so kuče tudi privlačile večjo pozornost kakor puške, odnosno člani meščanskega zbora sami na sebi. Ne smete misliti, da so meščanski vojski nosili puške vedno, odnosno, da so bili dan za dnem v kroju in oboroženi. Nastopali so le ob posebnih prilikah, pri obiskih odličnikov, procesijah in drugih slovesnih prilikah, sicer so pa živeli mirno življenje meščanov ter se posvečali svojemu poklicnemu delu. Ko niso nastopali, so bile puške shranjene v mestni orodarni. Čiščenje pušk je pa bilo tudi prepuščeno mestnim stražnikom.

Parade na Mestnem trgu

Razlikovati je treba med nastopi oboroženih meščanov ob raznih slovesnih prilikah in ob pregledih, ko so morali nastopiti in zato, da so ugotovili, kako so oboroženi in če je tudi s krojem vse v redu. Sicer je bil tudi pogled članov zbora slovesen. Po so bili dogodki, ki so spavili na noge vse mesto. Oboroženi meščani so se zbrali običajno v hlestece kroje in oboroženi s puškami, sulicami in helebardami na Mestnem trgu. Če je nagajalo vreme, so se umaknili pod obok mestne hiše. Mestski znanjci zvezo o kroju oboroženih meščanov iz starih listin v mestnem arhivu. Tako čitamo, da je magistrat ob neki priliki naročil za pokrivala meščanskega zbora novo peresa iz Benetk, in sicer 20 rdečih, 15 rumenih, 20 modrih, 40 belih in 10 sivih.

skupaj 105... To ni tako nepomembno, če pomislimo, da se peresa veljala 42 gld. 14 kr. Posamezni oddelki so imeli tudi prapore in večje prapore. Praporci so bili iz drugega rumenega in črnega tafeta (avstrijske barve). Krojač je zahteval za šivanje dveh praporcev 30 kr., kar je bilo precej, a upoštevati moramo, da je bila izdelava lepa. Za izdelavo večje zastave iz belega in modrega tafeta (barve dežele) je računjal prav tako 30 krajcarjev. Velikih zastav je imela meščanska četa več.

Kako so nastopali

Četa je korakala v vojaškem redu po taktu bobnanja in godbe. Godbeniki in bobnarji so bili najeti ter so bili primerno plačani. Vsak godbenik je prejemal po goldinar plače bobnarji pa po 4 krajcarjev. Pri nastopih so navadno tudi streljali in zaradi tega se je včasih pripetila nesreča. Tedaj so puške se zažigali z zažigalnimi (luntami). Pri pregledu čete je bilo treba tudi preizkusiti puške, ne le, da so jih pregledali, če so čiste. Očiščene so pa menda bile dobro, kar bi smeli sklepati iz starega računa za snajenje. — Pregledi mestnih strelcev so bili uvedeni že zdavnaj, preden je bil ustanovljen meščanski pehotni zbor po pravilih. O čemer govore stare listine. V starih časih so oboroženi meščani nescili tudi obleke ki se pa niso ohranili. Tudi oklepe je bilo treba znaniti. Koliko meščanov je bilo oboroženih v starih časih, odnosno koliko jih je nastopalo pri pregledih, ni mogoče ugotoviti, ker niso bili vsi oboroženi s puškami. Nekateri so nosili sulice in oradnice (helebarde) tako da se številno pušk v mestnih računih za čiščenje spreminja. L. 1625 je očiščenih 216 pušk. Za snajenje so tada

plačali po 4 krajcarje za puško. Pozabiti ne smemo, da so bili meščani oboroženi tudi z meči in v ta namen so bili opasani z imami pasovi. Ob neki priliki je magistrat kupil 58 vatlov mezlana po 16 krajcarjev, 4 vatle sukna »Plomerane«, dalje precej moravkega sukna, ki je bilo zelo drago, ter raznega drugega blaga za kroje. Iz računov teh nakupov je razvidno, da so bili kroji že v starih časih zelo razkošni; menda je bil kroj pri pregledu glavno. Pregledi niso bili redni. Včasih jih je bilo več na leto, če je pokazala potreba, ob vojni nevarnosti ali ko so se pripravljali na obisk vladarja. Pregledi so imeli tudi, ko so bili organizirani po pravilih. Tedaj so prav tako nastopali kakor v starih časih, ob slovesnih prilikah, posebno ob toloških procesijah, a njihovim nastopom oblasti niso bile preveč naklonjene, ker so trošili strošilo. Nastop bi ne bil dovolj slovesen, če bi tudi ne streljali. Prav tako so imeli tedaj svoje godbo, ki so jo ljudje imenovali »banda«. Tudi godbeniki so imeli svoj kroj, ki je bil baje zelo razkošen in drag. Stroške za kroj godbenikov je poravnala uprava meščanskega pehotnega zbora. Razen tega so imeli godbeniki dobro plačo. Kapelnik je prejemal na leto 50 gld. Kako razkošen je bil kroj godbenikov, sprevitimo da je veljala obleka bobnarja leta 1905 192 gld., kar se zdi vpravi neverjetno drago. Sam klobuk je veljal 35 gld. V novejšem času je imel meščanski zbor večbarvne in kraj za parade na vrtu usmiljenih bratov, kjer je bila pozneje bolnišnica, torej ob »dovščini«. Vrt se je raztezal proti sedanjemu trgu pred sodnjo. Zbirališče članov zbora je pa bilo pri Sv. Jakobu ali na Mestnem trgu.

Svobodna država Andorra

je postala pribežališče bogatih francoskih emigrantov in židov

Svobodna država Andorra v Pirenejih je postala — tako poroča španski list »Prensa« — zadnje mesce zavetišče mnogih iz Francije pobeglih emigrantov in židov. Andorra je že nad 1000 let stara država z republikansko ustavo. Leži na južni strani vzhodnih Pirenejev med francoskim departamentom Artège in špansko pokrajino Lerido severno od Seo de Urgela. Ustanovljena je bila za vladanja Karla Velikega. Ki je izročil to svobodno državo v varstvo uralskega škofa. Pozneje in sicer leta 1283 je dobil oblast nad tem ozemljem grof Foix. Toda s tem niso bile pridržane pravice cerkvenih dostojanstvenikov. Ko so postali grofi Foix tudi grofi Beam in kralji Navarre, so si nadeli še naslov suverenih knezov Andorre. S Henrikom IV. je pa prešla protektoratna pravica nad to svobodno državo na Francijo. Andorra je še zdaj nevladna republika pod skupnim gospodstvom Francije in španskega škofa s sedežem v Urgelu.

Andorra meri 452 kvadrat. km in šteje okrog 7000 prebivalcev. Zaradi svojih čudnih državopravnih razmer je postala pribežališče mnogih francoskih emigrantov, židov in raznih sumljivih elementov. Ko so nemške čete prekorčile demarkacijsko črto, so se dali tudi ljudje pretho-

tati čez mejo ali pa so se napotili sami po skrivnih poteh preko gorovja v Andorro. Prebivalci te države so marljivo gostoljubni in dobrodušni Katalonci. Zaradi svoje ugodne lege med dvema velikima sosedoma Francijo in Španijo je bila Andorra že od nekdaj priljubljeno zavetišče tihotapev, zdaj pa tihotapljevo izključno ljudi, ki jih spravljajo skrivaj v temi in megli čez mejo.

Toda prebivalci Andorre so zdeli s svojo gostoljubnostjo in postrežljivostjo slabšo odzvali. Med tujci je samih bivših milijonarjev 300. Ne samo v glavnem mestu Andorri la Velli, temveč tudi v starih občinah Canillo, Encamp, La Masana, Ordino in San Julian so se vgnezdili francoski emigranti in židje. Ker v Andorri ni nobenih pravih hotelov, so se morali nastaniti v navadnih krčmah. Andorra sama nima toliko rodovitne zemlje, da bi mogla dobro preživljati domače prebivalstvo. Zato je nastalo po priselitvi mnogih tujcev pomanjkanje živila in s tem v zvezi tudi velika dražnja. Milijonarji imajo seveda velike zahteve in lahko jim tudi zadostijo, saj jim denarja ne manjka. Tako je domače prebivalstvo po krivdi tujcev občutno prizadeto, ker mora plačevati najnujnejše življenje potrebščine mnogo dražje, kakor bi jih sicer, če bi tujcev ne bilo v deželi.

Rumunski državni proračun

Novi rumunski državni proračun, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom, predvideva rednih dohodkov in izdatkov 171.880 milijonov lej. Ločeno od nje znaša proračun Besarabije 5870. Bukovine pa 3900 milijonov. Proračun uprave državnih monopolov, državnih posestev itd. priključeni rednemu proračunu obsegajo na dohodkih in izdatkih 192.308 milijonov. Vsi javni proračuni Rumunije znašajo torej 373.958 milijonov. Lani so znašali 212.757 milijonov in so se torej povečali približno za eno tretjino dohodkov in izdatkov. V rednem proračunu znašajo redni dohodki 171.9 milijard lej izdatki pa 87.9 milijard. Dohodki rednega proračuna gredo do 56,6% na neposredne davke, 18,6% na neposredne in 19% dohodkov monopolne uprave.

V govoru po radiu je finančni minister Neacșu izjavil, da skuša Rumunija kriti izdatke za vojno s sedanjimi dohodki in da bo v bodoče obremenitev iz tega naslova nematna. Tam kjer ne zadostujejo javni dohodki, je sešla država po notranji pomoči in kreditih, ki jih je dobila od Nemčije. Finančni minister je naglašal, da država od 1. oktobra 1942 ni več

segla po denarnih sredstvih Narodne banke in da se bo nadaljevala protinflacijska valutna politika. Nji služi tudi izdaja blagajniških zapisov, ki so vrgli v treh mesecih 9 milijard. Plačilna bilanca Rumunije je aktivna in uravnotežena je upanje, da bo lahko Rumunija po vojni svojo proizvodnjo povečala.

Samo še 500 kartelov

V predavanju na zborovanju predstavnikov njezelskega gospodarstva v Breslavi je postavil predsednik njihove organizacije Kehl tri navedbe, ki naj bi cioneli na njih vse delo v gospodarskih podjetjih. Prvo načelo je zahteva politike do gospodarstva, naj svojo stvaritev še poveča in pošilja na trg cenejše blago, naj se proizvodnja zboljša in poveča. V ta namen je nujno potrebno izmenjavanje izkušnji med posrednimi podjetji. Drugo načelo je načrtno osrednje vodstvo gospodarstva. Tu gre za pravilno sintezo med gospodarskim vodstvom in zasebnim pobudo. Od podjetnikov je treba zahtevati sodelovanje pri vodstvu. Vedno bolj mora prihajati do veljave načela, naj bo državni priuščena direktiva podjetniku na eksperimentu. Samo tako bo mogoče sčasoma izločiti in zatreti brokratizem.

Tudi organizacija gospodarstva mora

Tunsko bojišče: Italijanska artiljerija obstreljuje zbirajočo se sovražne četo

biti prilagojena novim razmeram in zahtevam Karteli so značilni primer organizacije, ki se je že preživela. Nemčija je imela pred vojno 2200 kartelov. Na papirju sicer ti karteli obstojajo, toda večina je bila dejanska že razpuščena. Ostalo je samo še 500 kartelov, ki kolikor toliko poslujejo, pa tudi ti se bodo morali kmalu umakniti novi organizaciji gospodarstva.

234 beračev aretiranih v Istanbulu

V Istanbulu so sicer določene stroge kazni za beračenje, vendar se je pa zadnje čase tako razpaslo, da so morale oblasti še strožje nastopiti proti beračem. V zadnjih 10 dneh so jih aretirali 234.

V Bolgariji 331 urednikov

Bolgarsko časopisno razmateljstvo je te dni objavilo listo vseh urednikov, ki žive v Bolgariji. Lista navaja 331 imen, 217 urednikov dela v Sofiji, 114 pa v pokrajini.

Odkrito tihotapljenje živil

Budimpeštanska policija je odkrila veliko ilegalno tihotapljenje živil. Z občine Simongat so odpeljali na neko budimpeštansko tvornico usnja vag in živil. V napadno deklariranem vagonu je bilo okoli

3000 kg jaje, maščobe, moke, koruze in grašice. Živila so bila zaplenjena, odgoviljatelji in osebe, ki so jim bila namenjena, aretirane.

KAJ ENOSTAVNO

Hči pravi svojemu očetu:
— Papa, rada bi postala igralka.
— Nič lažjega, Omoži se, — ji odgovori oče.

VZROK

— Gospa, vi ste pa zelo hripavi. Ali ste se prehladili?
— Ne, samo moj mož je prišel snoci zelo pozno domov.

V SOLI

— Kaj je slušalka? — vpraša učitelj malega Miha.
— Slušalka... slušalka... to so naočniki na ušesih.

H. P. JACOBSEN:

„BORBA Z BOGOVI“
je šesti roman »DOBRE KNJIGE«, ki je pravkar izšel. Prevedel ga je RUDOLF KRESAL. — Knjiga se dobi v upravi naših listov v Narodni tiskarni in v vseh knjigarnah. Broširana velja 10 lit, vezana pa 25 lit.

Križanka št. 59

1	2	3	4	5	6	7	8
9							10
11							
13							15
		16				17	
18	19		20		21		22
23	24		25				
26			27		28		
29				30		31	32
33				34	35		36
37				38			
39							40
				41		42	
43	44					45	46
47				48		49	
50						51	
		52		53			
54	55						57
58	59					60	
61					62		

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. nastopa v večjih ciruških, 9. cvetlica prijetnega vonja, 19. oslovski glas, 11. poziv, 12. trdni del telesa, 13. se razpošlja in objavlja pred večjimi prireditvami, 15. kazalni znak, 16.

okrajšano moško ime, 17. osebn. imenik, 18. površinska mera, 20. mesto v Italiji, 23. reka v južni Rusiji, 25. izučen delavec, 26. del gledališča, 28. nikalnica, 29. gosposki sportnik, 31. pritok Donave pri Regensburgu, 33. gora na Kreti, 34. dva samoglasnika, 36. oblika pomožnega glagola, 37. del tedna, 39. preučevalec telesa, 40. začetek kašlja, 41. bivša jugoslovanska poročevalska agencija, 43. erla čas, 45. predplačilo, 47. del perila civiliziranca človeka, 49. vodni pojav, 50. prvotk Ljubljance, 51. hrana Izraelcev v p. štavi, 53. strupena tekočina, 54. domača žival (srb. hrv.), 56. Husovo ime, 57. pritrdilnica, 58. hrvaški šahist, 61. vzklík bolečine (srb. hrv.), 62. stara Ljubljana.

Navpično: 1. staro ime za ljubljanski okraj, 2. poljski pridelek, 3. Slovea, 4. domača žival, 5. pol Vide, 6. na ta način, 7. pravno pomembni spis, 8. večja skupina ptic, 14. mesto v bivši Avstriji, krišče važnih železnic, 17. prazen, ponarejen, 19. planinska cvetlica (grmič), 21. knežev, 22. največji polotok na svetu, 24. država v USA, 27. izraz pri kvantitativu, 28. mesto na Koroškem, 32. igralna karta, 35. škoda, nadloga, stiska, 38. grška črka, 40. posvarjen, okrogan, 42. francoski politik, 43. država v Južni Ameriki, 44. svetopisemska oseba, 46. država v USA, 48. mesto v južni Španiji, 51. izraz v višjega računstva, 52. lepe, krasne, 55. žuželka, 59. kavalni znamenek, 60. pol šole.

RESITEV KRIŽANKE ŠT. 58

Vodoravno: 1. koran, 6. Banat, 11. salama, 17. maram, 19. senat, 21. komad, 23. kozak, 25. malik, 27. koza, 28. um, 30. narod, 32. motor, 34. rok, 35. bos, 37. Jurij, 39. nalog, 41. na, 42. arak, 44. sakač, 46. nečak, 48. napaka, 49. snemik, 50. dobe.

Navpično: 2. Om, 3. rak, 4. Arvo, 5. nazaj, 7. as, 8. nem, 9. Anam, 10. talon, 12. ak, 13. lok, 14. Amor, 15. mazon, 16. Adakale, 18. Maruš, 20. titani, 22. Kuban, 21. Kora, 26. kolek, 29. mora, 31. čval, 32. roč, 36. Sap, 38. Jan, 40. gad, 43. ka, 45. če, 47. ko.

GEORGE OHNET:

ROMAN

Prebledel je in solze so se mu zalesketale v očeh.
— Kaj bi mi pa pomagalo, če bi obdolžil koga drugega greha, ki sem ga storil sam? Mar bi s tem dokazal svojo nedolžnost? Genevieve, sem pač nesrečen človek, razžalil sem vas, ker sem vas nagalal. Odpustite mi, saj nisem vreden tolikega truda, kolikor ste ga imeli z menoj, da bi me rešili. Kljub vsem svojim obljubam sem zopet zašel na kriva pota. Toda če se vam ni posrečilo tako težka naloga, kakor je bila ta, kod drugi bi se mogel upati, da me bo spravil na pravo pot?

Pokleknil je pred njo, naslonil čelo na stol in bridko zaplakal.

Njegova bolest je globoko ganila Genevieve. Odgovorila ni, kajti v trenutku ko naj bi sama odločala o njegov usodi, ni bila zmožna besed. Zavedala se je v polni meri, da bo vsak hip odločila njegovo bodočnost. Dobro se je zavedala, da ima v rokah življenje te uboge lutke, izročene na milost in nemilost vplivu hudobnih ljudi. In dobro se je tudi

55

zavedala, da bi ga lahko vodila po pravi poti. Globoko je sočustvovala z njim kakor z bolnim otrokom, ki ni odgovoren za svojo slabost in neumnost.

Končno je izpregovorila z nežnim glasom.
— Vem, da se niste dali brez oklevanja pregovoriti k sestanku, ki se je tako žalostno končal. Saj sem bila sama priča vaše neodločnosti, ko ste razmišljali, ali bi sprejeli vabilo ali ne. Morda sem deloma soodgovorna za to, kar se je zgodilo, ker sem vas pregovorila, da niste odklonili vabila... Gotovo, Kristijan, vaši prijatelji so se vam izneverili.

Toda Kristijan ni segel po teh opravičilih ki mu jih je sama ponujala. Njegov občutek težke krivde je bil preglobok, tako globok, da je Kristijan odklonjal misel, da bi svoje breme prevajal na ramena drugih. Zaječjal je samo:
— Ne smel bi bil pozabiti na svoje obljube... Ne smel bi bil piti. Nihče me ni silil k temu. Stori sem to iz lastne volje. Podel verolomnež sem. Saj vendar vem, da se takoj izpremenim v surovo žival, čim pride ta strup v moje telo. Ne, kar zapustite me, Genevieve. Preveč vas ljubim, da bi hotel vašo nesrečo in vem, da bi vas tudi nehoti spravil v obup. Vem to, čutim to v svojem srcu... Tudi vi me ne morete spraviti na pravo pot, izgubljam sem. Zapustite me.

V svojem odkritem obupu je našel besede, izbrane tako posrečeno, da bi niti največja prebrisnost ne mogla dati boljšega nasveta. Stori ni nič drugega, razen da je temu plemenitemu dekletu svetoval, naj sama izda svoj človekoljubni sklep, naj opusti

nalogo spraviti ga na pravo pot. In ta njegov nasvet jo je najbolj zabolel. Zahtevati od nje, naj ga zapusti ter ga prepusti telesnemu trpljenju in moralni bedi in pomenilo nič drugega nego dvomiti o plemenitosti njenega srca.

Prijela ga je za roko in prisilila, da je dvignil glavo.

— Poglejte mi v oči, Kristijan, hočem videti vaše oči. Mar so tako motne, da v njih ne bom mogla brati resnice? Zdi se mi, da sami globoko čutite, kako nedostojno je bilo vaše vedenje. Toda navzlic temu prihajajo iz vaših ust samo trpke besede in vzkliki, ki z njimi priznavate svojo slabost. Mar ne gojite v globini svojega srca niti najmanjše želje popraviti vse, kar ste zakrivali? Ali pa morda sploh ne govorite čiste resnice in s tem, da vračate mojo svobodo, hočete doseči samo svojo?

Na te njene očitke je odgovoril v pravcatem navalu obupa:

— Oh, vrniti vam vašo svobodo — da, to je dolžnost, ki sem si jo naložil v tistem trenutku, ko sem zakrivil največje nečestno dejanje svojega življenja. Toda hrepeneti po lastni svobodi? Kaj bi pa počel z njo! Če bi sploh še upal, da si bom izprosil pri vas toliko milosti, da bi mi odpustili, bi ne želel nič drugega, razen da bi smel živeti v vaši senci kot nesrečno bitje, ki imate z njim vsaj toliko usmiljenja, da ga trpite niti sebi Genevieve kaj bo z menoj brez vas? In vendar če bi se poročili z menoj, bi se izpostavili nevarnosti lastne pogube.

Laskavo se je nasmehnila, se sklonila k njemu

tako, da so se njene ustne malone dotikale njegovega ušesa in zašepetala:

— Kaj pa, če hočem tvegati to nevarnost samo zato, da vas rešim? Mar bi vam s tem ne naložila še večje dolžnosti, da bi si na vse načine prizadevali poboljšati se? In potem, mar midva, če se poročiva, ne bova dovolj močna, da bi zatrla vse strasti in odnesla znago nad njimi? Pogum, Kristijan! Zatrpite v sebi vsako malodušje, preženite spomine na današnji usodni opoldan in vrnite se k svojim dobrim sklepom. Bodite zopet tisti dobri Kristijan, kakršni ste bili včeraj, ko ste mi obljubljali poslušnost in mi prisegali, da me ljubite...

— O, da, ljubim vas! In ubogal vas bom! Imejte usmiljenje z menoj, bodite mi voditeljica in opora. Z vami ob strani se ničesar ne bojim. Samo ne dovolite nikar, da bi vas izgubil. Vpričo vas so zaman vsi poskusi, da bi me prijatelji zopet zapeljali. Če vas le vidim, postanem samozavesten.

Vstal je in bil je naenkrat ves izpremenjen, osvežen z novimi nadami.

Nekje v bližini je še vedno igrala godba, vrteli so se parčki plesalcev, ves ta hrušč in trušč je prodiral tja do oddaljenega budoarja in opozarjal mlada zaljubljenca na to, da ju družba pričakuje, da je blizu njih in da ju bo kmalu zopet sprejela v svoj krog. Krenila sta tja, odkoder se je razlegala godba, proti hrušču in trušču proti nevarnosti. Na pragu, v trenutku, ko je bila že prišla za zaveso, ki in je edina še ločila od plesalcev, je Genevieve dejala: